

1. Əgər dövlət bütün məmulatlarına yüksək vergilər tətbiq edirsə, onda bütün məmulatları bazarında hansı dəyişikliklər baş verər?

- √ tarazlı qiymət artar, tarazlı həcm aşağı düşər
- dəyişməz tarazlı qiymət zamanı tarazlı həcm aşağı düşər
- həm tarazlı qiymət, həm də tarazlı həcm azalar
- həm tarazlı qiymət, həm tarazlı həcm yüksələr
- tarazlı qiymət artar, tarazlı həcm dəyişməz qalar

2. Əmtənin qiyməti tələb və təklif ayrılarının kəsişmə nöqtəsindən yuxarı olarsa nə müşayiət olunur?

- √ bazarda əmtəə artıqlığı yaranar
- bu əmtəyə tələb qeyri-elastikdir
- bazarda əmtəə qıtlığı yaranar
- bazarda qısamüddətli müvazinət mövcud olar
- bu əmtəyə tələb elastikdir

3. Əmtəə təklifinin azalması nəyi artırır?

- √ əmtəə – əvəzedicilərinə olan tələbin
- bu əmtənin gəlir üzrə tələb elastikliyinə
- bu əmtənin qiymət üzrə təklif elastikliyinə
- qarşılıqlı tamamlayan əmtələrə olan tələbin
- bu əmtəyə olan tələbin

4. Əmtəə istehsalçısı onun qiymətini 5% endirdi, nəticədə satışın həcmi 3% qalxdı. Bu əmtəyə tələb:

- √ qeyri-elastikdir
- vahid elastikli tələbdir
- mütləq elastikdir
- mütləq qeyri-elastikdir
- elastikdir

5. Aşağıdakı müddələrdən hansı əmtəyə tələb elastikliyinə səciyyəsinə aid deyildir?

- √ qiymət elastikliyi əmsal 1-dən kiçikdir
- əgər əmtənin qiyməti artırsa, satışda əldə olunan pul gəliri azalır
- əgər əmtənin qiyməti azalırsa, satıcıda satışdan əldə olunan pul gəliri artır
- əmtəyə tələbin həcmiminin faiz dəyişməsi əmtənin qiymət dəyişməsinə nisbətən çoxdursa
- alıcılar əmtəə qiymətinin dəyişməsinə sürətlə reaksiya verirlər

6. Əgər əmtənin qiymətinin 5% düşməsi əmtənin təklifinin 8% azalmasına səbəb olarsa, onda bu əmtənin təklifi:

- √ elastikdir
- mütləq elastikdir
- mütləq qeyri - elastikdir
- vahid elastikliyə malikdir
- qeyri - elastikdir

7. Əgər gəlir üzrə əmtəyə tələb elastikliyi əmsalının kəmiyyəti (-0,7) -yə bərabərdirsə, onda bu əmtəə:

- √ aşağı keyfiyyətli əmtəədir
- zinət əşyasıdır
- əmtəə - əvəzedicisidir
- tamamlayıcı əmtəədir
- ən zəruri əmtəədir

8. Tələbin qiymət üzrə elastik əmsalının kəmiyyəti 2-ə bərabərdir. Bu o deməkdir ki:

- √ əgər əmtəənin qiyməti 1% azalarsa, onda ona tələbin həcmi 2% artar
- əgər əmtəənin qiyməti 1% yüksəlsə, onda ona tələbin həcmi 0,5 % artar
- əgər əmtəənin qiyməti 1 % enərsə, onda ona tələbin həcmi 2% azalar
- tələbin həcmi, hətta dəyişməz qiymət zamanı dəyişəcək
- əgər əmtəənin qiyməti 1% yüksəlsə, onda ona tələbin həcmi 0,5% azalar

9. Əmtəəyə tələbin elastikliyi bundan asılı deyildir:

- √ bu əmtəənin istehsalın texnologiyasından
- istehlakçının büdcəsində əmtəənin xüsusi çəkisindən
- istehlakçıların gəlir kəmiyyətindən
- bütün sadalanan amillərdən asılı deyil
- əmtəənin məxsus olduğu əmtəə qrupundan

10. Əgər istehlakçıların gəlirləri yüksəlmişdirsə, onda bu əmtəəyə tələb və təklif əyrilərilə nə baş verər?

- √ tələb əyrisi sağa hərəkət edər, təklif əyrisi isə vəziyyəti dəyişməz
- tələb əyrisi sola hərəkət edər, təklif əyrisi isə vəziyyəti dəyişməz
- hər iki əyri sola hərəkət edər
- əyrilərin vəziyyəti dəyişməz
- tələb əyrisi sola, təklif əyrisi isə sağa hərəkət edər

11. Texnologiyanın təkmilləşdirilməsi hansı yerdəyişməyə səbəb olur?

- √ təklif əyrisinin sağa
- tələb əyrisinin sola
- təklif əyrisinin sola
- heç bir dəyişiklərə səbəb olmur
- tələb əyrisinin sağa

12. Tələb əyrisinin yerdəyişməsinə təsir etməyən amil:

- √ əmtəələrin qiyməti
- gəlirlərin kəmiyyəti və bölgüsü
- əhəlinin yaş səviyyəsinin sayları
- əvəzedici malların qiyməti
- istehlakçıların istək və arzuları

13. Bazar tələbinə təsir etməyən amil:

- alıcıların sayı
- √ resursların qiyməti
- istehlakçıların gəlirləri
- qarşılıqlı əvəz olunan əmtəələrin qiyməti
- əhəli strukturunun dəyişməsi

14. Nəyin nəticəsində artıq istehsal effekti meydana çıxır?

- √ dövlət tərəfindən qiymətlərin aşağı həddinin təyin edilməsi nəticəsində
- sahələrarası rəqabət nəticəsində
- vergilərin artması nəticəsində
- dövlət tərəfindən qiymətlər tavanının təyin edilməsi nəticəsində
- qısamüddətli tarazlıq nəticəsində

15. Əgər flomasterlərin qiyməti əhəmiyyətli şəkildə artırsa, karandaşların qiyməti necə dəyişər?

- √ artar
- dəyişməz qalar
- əvvəlcə azalar, sonra artar
- əvvəlcə artar, sonra düşər

- aşağı düşər

16. Dövlətin təyin etdiyi qiymətlərin yuxarı tavanı belə olur:

- ✓ tarazlı qiymətdən aşağı
- tarazlı qiymətdən yüksək
- təklif qiyməti səviyyəsində
- tələb qiyməti səviyyəsində
- tarazlı qiymət səviyyəsində

17. Təklifin elastikliyini nə dəyişdirə bilər:

- ✓ texniki tərəqqi
- istehlakçıların gəlirlərinin dəyişməsi
- əmtəyə olan tələb
- göstərilənlər təklifin elastikliyinə təsir göstərmir
- dəb

18. Əmtəənin təklifi mütləq qeyri-elastikdir. Əgər bu əmtəyə tələb artarsa, onda:

- ✓ tarazlı qiymət artar, tarazlı əmtəə miqdarı isə dəyişməz
- həm tarazlı qiymət, həm tarazlı əmtəə miqdarı azalar
- həm tarazlı qiymət, həm tarazlı əmtəə miqdarı artar
- tarazlı qiymət artar, tarazlı əmtəə miqdarı azalar
- tarazlı qiymət azalar, tarazlı əmtəə miqdarı isə artar

19. Təklif elastikliyi birinci növbədə asılıdır:

- ✓ bu əmtəənin istehsalçıların qiymətin dəyişməsinə hansı sürətlə reaksiya verə bilməsindən
- bu əmtəənin alqısına yönəldilmiş istehlakçı xərclərinin payından
- bu əmtəənin ən zəruri əmtəə və ya zinət əşyası olmasından
- əgər əmtəyə tamamlayıcı əmtəələr vardırsa
- bu əmtəənin əvəzedicilərinin sayından

20. Əgər iki əmtəənin çarpaz elastiklik əmsalı 1,5 –ə bərabədirsə, onda bu o deməkdir ki,

- bir əmtəyə tələb digər əmtəyə olan tələbə nisbətən sürətlə artır
- bu əmtəələr qarşılıqlı tamamlayandırlar
- bir əmtəənin qiyməti ikinci əmtəənin qiymətindən 1,5 dəfə aşağıdır
- bir əmtəənin qiyməti digər əmtəənin qiymətinə nisbətən sürətlə artır
- ✓ bu əmtəələr qarşılıqlı əvəzedəndirlər

21. Əgər iki əmtəə üçün qiymət üzrə çarpaz elastikliyi 0-a bərabədirsə onda bu o deməkdir ki,

- ✓ əmtəələrə tələb bir – birindən asılı deyildir
- bu qarşılıqlı əvəzədən əmtəələrdir
- bu qarşılıqlı tamamlayan əmtəələrdir
- hər iki əmtəyə tələb mütləq qeyri - elastikdir
- hər iki əmtəə aşağı keyfiyyətlidir

22. Əgər iki əmtəə üçün qiymət üzrə çarpaz elastiklik (-2) yə bərabədirsə, onda bu o deməkdir ki,

- ✓ bu əmtəələr qarşılıqlı tamamlayandırlar
- bir əmtəənin qiyməti ikinci əmtəənin qiymətindən 2 dəfə aşağıdır
- bir əmtəənin qiyməti digər əmtəənin qiymətinə nisbətən sürətlə artır
- bir əmtəyə tələb digər əmtəyə olan tələbə nisbətən sürətlə artır
- bu əmtəələr qarşılıqlı əvəzəndirlər

23. Tələbin qiymət elastikliyi yüksək olacaq:

- ✓ ən zəruri əmtəələrə nisbətən zinət şeylərinə
- əmtəənin alternativ istehsal xərcləri nə qədər çoxdursa
- o hallarda ki, bu zaman istehlakçılar əmtəəni özü üçün daha az fayda ilə istifadə edirlər
- əmtəənin alternativ istehsal xərcləri nə qədər azdursa
- zinət şeylərinə nisbətən ən zəruri əmtəələrə

24. Təklif əyrisi şaquli düz xətt şəklində malikdir. Bu o deməkdir ki:

- ✓ əmtəənin təklifi mütləq qeyri - elastikdir
- təklifin qiymət üzrə elastikliyi 1-ə bərabərdir
- əmtəənin təklifi mütləq elastikdir
- əmtəənin təklif elastikliyi mənfidir
- təklifin qiymət üzrə elastikliyi 0 - a bərabərdir

25. Əmtəəyə tələb əyrisi üfüqi düz xətt şəklində malikdir. Bu o deməkdir ki:

- ✓ əmtəəyə tələb mütləq elastikdir
- qiymət üzrə tələb elastikliyi 1-ə bərabərdir
- əmtəəyə tələb mütləq qeyri - elastikdir
- əmtəəyə tələb elastikliyi mənfidir
- qiymət üzrə tələb elastikliyi 0 - a bərabərdir

26. Əgər bir əmtəənin qiymətinin azalması adətən digər əmtəəyə tələbin artmasına səbəb olursa, onda

- ✓ bu əmtəələr qarşılıqlı tamamlanıdır
- bu o deməkdir ki, istehlakçıların zövqləri dəyişir
- bu o deməkdir ki, alıcıların gəlirləri artır
- bu təsadüfi uyğunluqdur
- bu əmtəələr qarşılıqlı əvəzlənəndir

27. Qiymət üzrə tələbin çarpaz elastikliyi nəyi göstərir?

- ✓ digər əmtəənin qiymətinin dəyişməsinə asılı olaraq bir əmtəəyə tələbin həcmində dəyişməsi
- istehlakçıların gəlirlərinin dəyişməsinə asılı olaraq qiymətlərin dəyişməsi
- bir - birini qarşılıqlı surrətdə tamamlayan əmtəələrin qiymətlərinin dəyişməsi
- bir - birini qarşılıqlı tamamlayan əmtəələrə tələbin həcmində dəyişməsi
- tələbin əmtəə qiymətindən və istehlakçıların gəlirlərindən asılılığı

28. Gəlir üzrə tələbin elastikliyi necə hesablanır?

- ✓ tələbin həcmində dəyişməsi faizi gəlirin dəyişməsi faizinə bölünür
- qiymətin dəyişməsi faizi tələb həcmində dəyişməsi faizinə bölünür
- gəlirin dəyişməsi faizinə tələb həcmində dəyişməsi faizi əlavə olunur.
- tələb həcmində dəyişməsi faizindən gəlirin dəyişməsi faizi çıxılır
- gəlirin dəyişməsi faizi tələb həcmində dəyişməsi faizinə vurulur:

29. DVD disklərinə tələbin artmasını gözləmək olar, əgər:

- ✓ DVD pleyerlərin qiyməti aşağı düşsə
- alıcıların gəlirləri azalarsa
- CD pleyerlərin qiyməti aşağı enərsə
- CD disklərinə qiymət azalarsa
- DVD pleyerlərin qiyməti yüksəlsə

30. Əmtəəyə tələbin həcmində azalması nəyi səbəb ola bilər?

- ✓ bu əmtəənin istehlakçılarda böyük ehtiyatlarının olması
- bu əmtəəyə qiymətlərin qalxmasının gözlənilməsi
- əmtəə-əvəzədicilərinə qiymətlərin azalması
- istehlakçıların gəlirlərinin artması

- bu əmtəənin təklifinin azalması

31. Sadalananlardan nə əmtəə təklifinin həcmnin dəyişməsinə səbəb olur:

- ✓ bütün sadalananlar təklifin həcmnin dəyişməsinə səbəb ola bilər
- istehsala vergilərin artması
- bu əmtəənin istehsalının daha səmərəli texnologiyasının tətbiqi
- sadalananlardan heç nə təklifin həcmnin dəyişməsinə səbəb olmur
- bu əmtəənin istehsalı zamanı istifadə edilən resurslara qiymətlərin azalması

32. Əgər iki əmtəə bir-birini qarşılıqlı tamamlayırsa birinci əmtəənin qiymətinin artması bu nəticəyə səbəb olur:

- ikinci əmtəəyə tələbin həcmnin artması
- ✓ ikinci əmtəəyə tələbin həcmnin aşağı düşməsi
- heç bir dəyişiklik doğurmur
- ikinci əmtəəyə qiymətin yüksəlməsi
- ikinci əmtəəyə qiymətin azalması

33. İki əmtəə qarşılıqlı əvəz olunandırsa, birincinin qiymətinin qalxması ilə nə müşayiət olunur?

- ✓ ikinci əmtəəyə tələb artır
- ikinci əmtəəyə tələbin həcmi artır.
- ikinci əmtəəyə tələbin həcmi azalır.
- heç bir dəyişiklik baş vermir
- ikinci əmtəəyə tələb azalır.

34. Başqa şərtlər dəyişməməklə qiymətlər yüksələrsə təklif qanununa görə:

- təklifdə azalma baş verir.
- qiymətlərin dəyişilməsi təklif qanununda nəzərə alınmır
- ✓ təklifin həcmi artır.
- təklifdə artım baş verir.
- təklifin həcmi azalar.

35. İstehsalçının əmtəəni satmağa razı olduğu qiymət necə adlanır?

- ✓ təklif qiyməti
- normal qiymət
- istehsal qiyməti
- tarazlıq qiyməti
- tələb qiyməti

36. İstehlakçının əmtəəni almağa razı olduğu qiymət necə adlanır?

- ✓ tələb qiyməti
- normal qiymət
- istehsal qiyməti
- tarazlıq qiyməti
- təklif qiyməti

37. Dövlət nə məqsədlə qiymətin yuxarı həddini müəyyən edə bilər?

- ✓ istehlakçıları dəstəkləmək üçün
- rəqabəti saxlamaq üçün
- bazarda tarazlığı təmin etmək üçün
- tədiyyə qabiliyyətli tələbi artırmaq üçün
- istehsalçıları dəstəkləmək üçün

38. İstehsalçının əmtəəsinin bazarda tarazlıq qiymətinin onun həmin əmtəəni satmağa hazır olduğu qiymətdən yuxarı olması sayəsində əldə etdiyi əlavə gəlir necə adlanır?

- √ istehsalçının artığı
- qiymətin aşağı həddi
- istehlakçının artığı
- tarazlıq qiyməti
- qiymətin yuxarı həddi

39. Bazarda mübadilə prosesində istehlakçı tərəfindən əmtəyə görə faktiki ödənilmiş qiymət onun həmin əmtəyə görə ödəməyə hazır olduğu qiymətdən aşağı olması sayəsində alınmış əlavə fayda necə adlanır?

- √ istehlakçının artığı
- qiymətin aşağı həddi
- istehsalçının artığı
- tarazlıq qiyməti
- qiymətin yuxarı həddi

40. A.Marşall öz qiymət nəzəriyyəsində qiymətin hansı növünə baxmamışdır?

- √ istehsal qiymət
- təklif qiyməti
- normal qiymət
- A.Marşall göstərilən bütün qiymət növlərinə baxmışdır
- tələb qiyməti

41. Vergilərin köməylə qiymətlərin dövlət tənzimlənməsi siyasəti hansı neqativ effektdə səbəb ola bilər?

- √ qiymətlərin artması
- əmtəə istehsalının artması
- əmtəələrin keyfiyyətinin aşağı düşməsi
- sadalananlardan heç birinə
- əmtəə istehlakının artması

42. Marşall öz konsepsiyasında qiymət anlayışına hansı yanaşmaları birləşdirmişdir?

- √ xərclər nəzəriyyəsi, son faydalılıq nəzəriyyəsi və tələb və təklif nəzəriyyəsini
- xərclər nəzəriyyəsi, son faydalılıq nəzəriyyəsi və istehlak davranışı nəzəriyyəsini
- istehsal amilləri nəzəriyyəsi və tələb təklif nəzəriyyəsini
- təkrar istehsal nəzəriyyəsi, xərclər nəzəriyyəsi və son faydalılıq nəzəriyyəsini
- son faydalılıq nəzəriyyəsi və tələb və təklif nəzəriyyəsini

43. Qiymətlərin dövlət tənzimlənməsinin hansı metodu daha çox bazar mexanizminə uyğundur?

- √ vergi və subsidiyaların köməylə
- qiymətlərin aşağı həddinin təyin olunması
- qiymətlərin mərkəzləşdirilmiş şəkildə təyin edilməsi
- bazar iqtisadiyyatında qiymətlərin dövlət tənzimlənməsi yolverilməzdir
- qiymətlər tavanının təyin edilməsi

44. Dövlət nə üçün qiymətin aşağı həddini təyin edə bilər?

- √ istehsalçılara yardım etmək üçün
- rəqabəti saxlamaq üçün
- bazar tarazlığını təmin etmək üçün
- tədiyyə qabiliyyətli tələbi yüksəltmək üçün
- istehlakçılara yardım etmək üçün

45. Əgər əmtəənin qiyməti azalırsa, onda:

- √ tələb həcmının artması baş verər
- tələb əyrisinin sola hərəkəti baş verər

- tələb əyrisinin mailliyi dəyişər
- tələbin həcmnin azalması baş verər
- tələb əyrisinin sağa hərəkəti baş verər

46. Gəlir üzrə tələbin elastiklik əmsalının göstərilmiş kəmiyyətlərindən hansı zinət əşyalarına aiddir?

- ✓ 1-dən böyük
- 0-dan böyük, 1-dən kiçik
- 1.0
- göstərilənlərdən heç biri
- 0-dan kiçik

47. Gəlir üzrə tələbin elastiklik əmsalının göstərilmiş kəmiyyətlərindən hansı ən zəruri əmtəələrə aiddir?

- ✓ 0-dan böyük, 1-dən kiçik
- 1.0
- 1-dən böyük
- göstərilənlərdən heç biri
- 0-dan kiçik

48. Qiymət üzrə qeyri- elastik tələb o deməkdir ki,

- ✓ qiymətin 1% dəyişməsi tələb həcmnin 1% -dən az olaraq dəyişməsinə səbəb olur
- qiymətin 1% dəyişməsi tələb həcmnin 1% dəyişməsinə səbəb olur
- qiymətin 1% dəyişməsi tələb həcmnin dəyişməsinə səbəb olur
- əmtəənin qiyməti dəyişmir
- qiymətin 1% dəyişməsi tələbin həcmnin 1% -dən daha çox dəyişməsinə səbəb olur.

49. Təklifin qiymət üzrə elastikliyi göstərir:

- ✓ qiymətin 1% dəyişməsi zamanı təklifin həcmnin nisbi dəyişməsi
- qiymətin artması zamanı təklifin həcmnin artması
- təklifin həcmnin resursların qiymətindən asılılığı
- təklifə təsir edən qeyri - qiymət amillərinin dəyişməsi zamanı təklifin həcmnin dəyişməsi
- qiymətin azalması zamanı təklifin həcmnin aşağı düşməsi

50. Əmtəənin tələbinə təsir göstərməyən amilləri göstərin.

- ✓ ehtiyatların qiyməti
- istehlakçıların gəlirlərinin kəmiyyəti
- əvəzləyici əmtəələrin qiyməti
- verilmiş əmtəənin əmtəə istehlakçılarının sayı
- əmtəənin qiyməti

51. Əgər benzinin qiymətin artması baş verərsə, onda:

- ✓ avtomobillərə tələb azalacaq
- benzinə tələb artacaq
- avtomobillərə tələb artacaq
- heç nə baş verməz
- avtomobilin qiyməti artacaq

52. Sadalananlardan nə əmtəə təklifinin həcmnin dəyişməsinə səbəb olmur?

- ✓ alıcıların gəlirlərinin dəyişməsi
- istehsala vergilərin dəyişməsi
- əmtəə istehsalçıların sayının azalması
- əmtəə qiymətinin dəyişməsi
- əmtəənin istehsal edildiyi xammalın qiymətlərinin artması

53. Təklifi formalaşdırın amillərə aid deyildir:
- ✓ əhalinin yığımları
  - əmtəə ehtiyatları
  - idxalın həcmi
  - bütün sadalananlar aiddir
  - istehsalın əmtəə məhsulu
54. Mövcud iqtisadi şəraitdə bütün istehsalçıların vahid zaman ərzində bazara çıxarmaq arzusunda olduğu və bazara çıxara biləcəyi nemətlərin ümumi miqdarı belə adlanır:
- ✓ təklifin həcmi
  - tələbin strukturu
  - təklifin strukturu
  - tələbat
  - tələbin həcmi
55. İstehlakçıların vahid zaman ərzində cari qiymətlər üzrə almağa hazır olduqları nemətlərin maksimal miqdarı belə adlanır:
- ✓ tələbin həcmi
  - tələbin strukturu
  - təklifin strukturu
  - tələbat
  - təklifin həcmi
56. Əmtəənin qiymətinin azalması nəticəsində istehlakçının real gəlirinin artması və bu artımın istehlakçı tərəfindən həmin əmtəənin əlavə vahidlərinin alınmasına sərf edilməsi belə adlanır:
- ✓ gəlir effekti
  - istehlakçı tarazlığı
  - əvəzetmə effekti
  - Qiffen paradoksu
  - tranzitivlik aksiomu
57. İstehlakçının öz istehlak dəstində qiyməti aşağı düşmüş əmtəəyə üstünlük verməsi belə adlanır:
- ✓ əvəzetmə effekti
  - istehlakçı tarazlığı
  - gəlir effekti
  - Qiffen paradoksu
  - tranzitivlik aksiomu
58. Hansı ifadə düzgündür?
- ✓ fərqsizlik əyrisi boyunca aşağıya doğru hərəkət etdikcə son əvəzləmənin hədd norması azalır
  - fərqsizlik əyrisi istehlakçının gəlirlərini əks etdirir
  - ümumi faydalılıq həmişə azalır
  - son hədd faydalılığı həmişə artır
  - bədcə xətti istehlakçının nəyə üstünlük verməsini əks etdirir
59. Fərqsizlik əyrilərinin əsas xüsusiyyətlərinə aid deyil:
- ✓ sadalananlar hamısı fərqsizlik əyrilərinin əsas xüsusiyyətlərinə aiddir
  - fərqsizlik əyriləri mənfi meylə malikdir
  - fərqsizlik əyrisinin daha yuxarıda yerləşməsi ümumi faydalılığın daha yüksək səviyyəsini əks etdirir
  - fərqsizlik əyriləri heç vaxt kəsişmir
  - fərqsizlik əyrisi istehlak çoxluğu fəzasında istənilən nöqtədən keçirilə bilər
60. İstehlakçı hesab edir ki, hər həftə 10 stəkan şirə və 5 stəkan süd içmək ondan ötrü 4 stəkan şirə və 6 stəkan süd içməklə eyni dərəcədə faydalıdır. Bu halda şirənin südlə əvəz edilməsinin son hədd norması bərabərdir:

- √ 6/1
- 4/6
- 5/6
- 1/6
- 10/5

61. Əmtəyə fərdi tələbin qrafiki nəyin əsasında yenidən qurula bilər?

- √ «qiymət-istehlak» xətti
- «gəlir-istehlak» xətti
- gəlir effektinin qrafik təsviri
- əvəzləmə effektinin qrafik təsviri
- Enqel ayrılışı

62. İstehlakçı hesab edir ki, gündə səkkiz naringi və üç alma və ya altı naringi və dörd alma yemək onun üçün eyni faydalılıq verir. Bu halda alma naringini alması əvəzlənməsinin son hədd norması bərabərdir:

- √ 2/1
- 4/6
- 1/2
- 3/6
- 6/4

63. «Qiymət-istehlak» xətti birləşdirir.

- √ əmtəələrdən birinin qiymətinin dəyişməsi zamanı istehlakçının tarazlığının bütün nöqtələrini
- fərqsizlik ayrılıqlarının kəsişmə nöqtələrini
- büdcə xətlərinin kəsişmə nöqtələrini
- doğru cavab yoxdur
- gəlirlərin müxtəlif səviyyəsində istehlakçının tarazlığının bütün nöqtələrini

64. Enqel ayrılışı.

- √ «gəlir-istehlak» xətləri əsasında qurulur.
- təklifdə dəyişiklikləri əks edilir.
- faydalılığın səviyyəsində dəyişiklikləri əks etdirir.
- fərqsizlik ayrılıqları ilə üst-üstə düşür
- « qiymət-istehlak» xətləri əsasında qurulur.

65. Ən zəruri nemətlər üçün «gəlir-istehlak» xətti -

- √ şaquli xətdir
- müsbət meyilli düz xətdir
- mənfi meyilli düz xətdir
- müsbət meyilli əyridir
- üfüqi xətdir

66. Aşağıkefiyyətli adlanan nemət:

- √ istehlakçının gəlirinin artması ilə ona tələbin azalması isə səciyyəlidir
- istehlakçının sağlamlığına ziyan vurur
- bazar qiymətlərindən aşağı qiymətə satılır
- səmərəsiz texnologiya əsasında istehsal edilləndir
- istehlak xassələrinin aşağı səviyyəli olması ilə səciyyəlidir

67. Tələb ayrılıqlarının mənfi meyilliyi izah oluna bilər:

- √ son faydalılığın azalması qanunu ilə
- Qossenin ikinci qanunu ilə

- fərqsizliklərin ayrılması ilə
- gəlir effektivlə
- Qiffen paradoksu ilə

68. İki əvəzləyici əmtəələr üçün fərqsizlik əyriləri əks olunur:

- ✓ düz xəttlər mənfi mailliklə
- şaquli düz
- düz xətlər müsbət mailliklə
- kəşifən xətlər
- üfüqi düz

69. Əgər istehlakçı büdcə xətti ilə hüdudlaşmış üçbucaq daxilindəki nöqtədə təmsil olunan kombinasiyanı seçərsə, o

- ✓ öz gəlirini tam istifadə etmir
- istehlakçı tarazlığı vəziyyətində olur
- gəlirinin imkan verdiyindən çox əmtəə almaq istəyir
- bütün gəliri əmanətlərə xərcləyir
- faydalılığı maksimallaşdırır

70. Aşağıdakı müddəalardan hansı düz deyildir?

- ✓ fərqsizliklər əyrisi üzərində olan bütün nöqtələr pul gəlirlərinin eyni səviyyəsini əks etdirir
- fərqsizliklər üzərində olan bütün nöqtələr tələbatın ödənilməsinin eyni səviyyəsini əks etdirir
- büdcə xətti üzərində olan bütün nöqtələr pul gəlirlərinin eyni səviyyəsini əks etdirir
- bütün mülahizələr doğrudur
- büdcə xətti üzərində olan hər hansı nöqtə iki müxtəlif əmtəənin müəyyən kombinasiyasını əks etdirir

71. Əmtəələrdən birinin qiyməti dəyişdikdə:

- ✓ büdcə xəttinin mailliyinin dəyişilməsinə səbəb olur
- büdcə xətti sola dəyişilir
- büdcə xəttinə təsir etmir
- fərqsizlik əyrisi dəyişilir
- büdcə xətti sağa dəyişilir

72. Büdcə xəttinin yerdəyişməsi yaranır:

- ✓ gəlirin həcmi dəyişdikdə
- son faydalılıq dəyişdikdə
- ümumi faydalılıq dəyişdikdə
- bu məhsulların qiymətinin artmasında
- əmtəələrdən birinin qiyməti azaldıqda

73. Əvəzləmə effekti ondan ibarətdir ki;

- ✓ qiymətlərin azalması əmtəyə nisbi cəlbediciliyi artırır və ona tələbin artmasına səbəb olur
- əgər əmtəənin qiyməti azalırsa istehlakçının həmin əmtəədən real gəliri artır
- təkrar istehlakçılarda əmtəənin faydalılığı azalır
- son hədd faydalılığı son hədd faydalılığını üstələyir
- istehlakçı üçün bütün nemətlər bərabər qiymətlidir

74. Hansı qrafik istehlakçının imkanını göstərir?

- ✓ büdcə xətti
- son hədd faydalılığın qrafiki
- ümumi faydalılığın qrafiki
- "qiymət-istehlak" xətti
- laqeydlik əyrisi

75. Son hədd faydalılığın qrafiki hansı şəkildə olur?
- √ enən əyri
  - üfüqi düz xətt
  - şaquli düz xətt
  - koordinat başlanğıcından keçən düz xətt
  - yüksələn əyri
76. Ümumi faydalılığın qrafiki hansı şəkildə olur?
- √ yüksələn əyri
  - üfüqi düz xətt
  - şaquli düz xətt
  - koordinat başlanğıcından keçən düz xətt
  - enən əyri
77. Hansı əmtəə normal əmtəə sayılır:
- stabil olaraq tələbi çox olan əmtəə
  - qiymətlərin dəyişilməsi ilə onlara tələbin dəyişmədiyi əmtəələrdir
  - √ istehlakçının pul gəlirinin dəyişilməsi ilə ona olan tələbin düz mütənasib asılılıqda dəyişdiyi əmtəə
  - stabil olaraq tələbi az olan əmtəə
  - istehlakçının pul gəlirinin dəyişilməsi ilə ona olan tələbin tərs mütənasib asılılıqda dəyişdiyi əmtəə
78. Son hədd faydalılığının azalması prinsipi şəraitində nemətlərin istehsalının artması;
- √ son hədd faydalılığını azaldar, ümumi faydalılığı isə artır
  - ümumi faydalılığın kəmiyyətinin mənfəi qiymət almasına səbəb ola bilər
  - son hədd faydalılığını azaldar və nəticədə ümumi faydalılığı azaldar
  - doğru cavab yoxdur
  - ümumi faydalılığı azaldır
79. Nemətlər dəsti istehlakçı üçün optimal olur, əgər:
- √ verilmiş gəlir səviyyəsində istehlakçının maksimum faydalılıq əldə etməsi təmin edilir
  - nemətlərin əvəzlənməsinin son hədd norması onların qiymətlərindən aşağıdır
  - istehlakçının əldə etdiyi faydalılıq əmtəə dəstlərinin dəyərindən çoxdur
  - son hədd faydalılığı maksimaldır
  - istehlakçının büdcəsindən xərclər minimaldır
80. İstehlakın ödənilməsi səviyyəsinin dəyişilməzliyi şəraitində X nemətindən istifadənin bir vahid artırılması üçün Y nemətindən imtinanın – bu:
- √ Y nemətinin X neməti ilə əvəz olunmasının son hədd norması
  - X nemətinin son faydalılığı
  - X və Y nemələrinin ümumi faydalılığı
  - düzgün cavab yoxdur
  - Y nemətinin son faydalılığı
81. Fərqsizliklər əyrisinin vəziyyəti və mailliyi izah olunur:
- √ istehlakçının üstünlükverimləri ilə
  - istehlakçı gəlirlərin miqdarı ilə
  - əmtəələrin qiymətləri və istehlakçının gəlirləri ilə
  - əvəzedici əmtəələrin qiymətləri ilə
  - alınan əmtəələrin qiymətləri ilə
82. Alıcı öz gəliri optimal şəkildə istifadə edir, əgər nemətlərin son faydalılığı arasındakı nisbətə aşağıdakıların nisbətləri kimidir:
- √ onların qiymətləri

- fərqsizlər ayrılması
- büdcə xətləri
- düzgün cavab yoxdur
- onların dəyərləri

83. Son hədd faydalılığının azalması qanunu - bu o deməkdir ki, ümumi faydalılıq:

- dəyişmir
- artan sürətlə azalır
- yavaş sürətlə azalır
- artan sürətlə artır
- ✓ yavaş sürətlə artır

84. İstehlakçı davranışı nəzəriyyəsinə görə istehlakçı maksimallaşdırmağa çalışır:

- ✓ ümumi faydalılığı
- son faydalılığı
- öz gəlirini
- əldə olunmuş əmtəələrin miqdarını
- ümumi və son faydalılıq arasındakı fərqi

85. Əgər son faydalılıq mənfi olarsa ümumi faydalılıq:

- ✓ azalır
- dəyişməz qalır
- nisbətən zəif artır
- mənfi olur
- artır

86. Qiffen paradoksu ibarətdir:

- ✓ əmtəənin qiyməti azaldıqda ona tələbin azalmasında
- son faydalılığın artmasında
- ümumi faydalılığın azalmasında
- əmtəələrin bütün qiymətlərində tələbin dəyişməzliyində
- əmtəənin qiyməti azalarsa ona tələb artmaqda

87. İstehlakçı davranışı qaydası ondan ibarətdir ki;

- ✓ hansı əmtəənin alınmasına, sərf olunmasına baxmayaraq xərclənmiş sonuncu pul vahidi eyni faydalılıq gətirməlidir
- əmtəənin qiyməti azalarsa istehlakçının bu əmtəədən istifadəsinin real gəliri artır
- istehlakçı üçün bütün nemətlər eyni qiymətlidir
- istehlakın ödənilməsi səviyyəsinə müvafiq olaraq nemətin faydalılığı artır
- istehlakın ödənilməsi səviyyəsinə müvafiq olaraq nemətin faydalılığı azalır

88. İstehlakçı davranışı qaydası başqa cür adlanır:

- ✓ Qossenin ikinci qanunu
- dəyər qanunu
- tələb qanunu
- Qossenin birinci qanunu
- Qiffen paradoksu

89. Son faydalılığın azalması prinsipi adlanır:

- əvəzləmə effekti
- gəlir effekti
- ✓ Qossenin birinci qanunu
- dəyər qanunu
- Qiffen paradoksu

90. Qiffen paradoksu bunlara münasibətdə təzahür olunur:

- √ aşağı keyfiyyətli məhsullar
- kənd təsərrüfatı məhsulları
- tamamlayıcı əmtəələr
- əvəzləyici əmtəələr
- zinət əşyaları

91. İstehlakçısı tərəfindən əldə edilmiş faydanın kəmiyyətinin onun istehlak etdiyi nemətlərin miqdarından funksional asılılığı belə adlanır:

- √ faydalılıq funksiyası
- təklif funksiyası
- istehsal funksiyası
- bölgü funksiyası
- tələb funksiyası

92. "Aşağı keyfiyyətli əmtəə" nəyə deyilir?

- √ Tələbi istehlakçının pul gəlirinin dəyişikliyi ilə əks istiqamətdə dəyişən əmtəələr
- Tələbi stabil olaraq yüksək olan əmtəələr
- Tələbi istehlakçının pul gəlirinin dəyişikliyi ilə eyni istiqamətdə dəyişən əmtəələr
- Qiymətinin dəyişməsi ilə əlaqədar, tələbinin dəyişməyəcəyi əmtəələr
- Tələbi stabil olaraq aşağı olan əmtəələr

93. Tranzitivlik aksiomaya görə fərqsizlik əyriləri:

- √ kəsişə bilməzlər
- üfüqi ola bilməz
- müsbət meyilli ola bilər
- mənfi meyilli ola bilməz
- şaquli ola bilməz

94. İstehlakçı seçimi nədir?

- √ faydalılığı maksimumlaşdırmaq məqsədilə gəlirin bölgüsü haqqında qərar qəbul etmək
- nemətin faydalılığının hesablanması
- alternativ gəlir mənbəyinin seçilməsi
- doğru cavab yoxdur
- hökumətin həyata keçirdiyi iqtisadi siyasətə münasibət

95. Fayda nədir?

- √ nemətin insanın bu və digər tələbatı ödəmək qabiliyyəti
- əmtəələrin istehsal olunmasının səbəbi kimi onların obyektiv xassəsi
- insanın sağlamlığı üçün faydalı olan elementlərinin mövcudluğu
- qeyri iqtisadi kateqoriyadır
- nemətin istehlakçıya fayda gətirmək xassəsi

96. Engel əyrisi göstərir:

- √ istehlakçının gəlirləri ilə aldığı əmtəələrin miqdarı arasındakı nisbəti
- istehlakçının tarazlıq vəziyyəti
- y nemətinin x neməti ilə əvəz olunmasının son hədd faydalılığını
- fərqsizlik əyrilərinin məcmusunu
- istehlakçının pul gəlirləri ilə aldığı əmtəələrin keyfiyyəti arasındakı nisbəti

97. Fərqsizlik əyrisi – bu əyri:

- √ əmtəələr dəstinin faydalılığının bərabər səviyyəsi

- istehlakçı gəlirlərin bərabər səviyyəsi
- əmtəələrin qiymətlərinin bərabərliyi
- aşağı keyfiyyətli əmtəələrə tələbi
- bərabər miqdarda iki nemətin

98. İstehlak tarazlığı nöqtəsi – bu:

- ✓ bütüncə xətti ilə fərqsizlik əyrisinin toxunma nöqtəsi
- bütüncə xəttində yerləşən istənilən nöqtə
- fərqsizlər əyrisinin ən yuxarısında yerləşən istənilən nöqtə
- düzgün cavab yoxdur
- bütüncə xətti ilə fərqsizlik əyrisinin kəsişmə nöqtəsi

99. Son hədd faydalılığının azalması qanunu ifadə edir ki;

- ✓ satın alınan əmtəələrin miqdarı artdıqca hər sonrakının faydalılığı azalır
- bütün əmtəələr üçün son hədd faydalılıqlarının qiymətlərə nisbəti eynidir
- istehlakçının gəlirləri artdıqca alınan əmtəələrin faydalılığı azalır
- istehlakçının gəlirinin artımı nəticəsində əldə olunmuş əmtəələrin faydalılığı artır
- zinət əşyalarının son hədd məhsuldarlığı zəruri yaşayış vasitələrinin-kindən azdır

100. Fərqsizlik əyriləri konsepsiyasını işləyib hazırlamışdı:

- K.Menger
- C.Hiks
- İ. Bentam
- ✓ B.Pareto
- L. Valras

101. Yutil – bu şərti vahid əks etdirir:

- ✓ tələbatın ödənilməsi dərəcəsini
- ümumi və son məhsuldarlığın nisbəti
- gəlir effektinin həcmi
- əvzləmə səmərəsinin həcmi
- bütüncə məhdudluğu həcmi

102. Bütüncə xətti göstərir:

- ✓ istehlakçının malik olduğu gəlirin müqabilində ola biləcək iki əmtəənin müxtəlif kombinasiyalarını
- tələbin həcmnin qiymətdən asılılığını
- istehlakçıya eyni faydalılıq verən iki əmtəənin mümkün olan müxtəlif kombinasiyalarını
- bazar qiymətlərinin dəyişməsinə
- tələbin ödənilmə dərəcəsini

103. Ordinalist istehlakçı davranışının nəzəriyyəsi başqa cür adlanır:

- ✓ faydalılığın sıra nəzəriyyəsi
- davranış nəzəriyyəsi
- menecer nəzəriyyəsi
- ənənəvi nəzəriyyə
- faydalılığın kəmiyyət nəzəriyyəsi

104. Son faydalılıq - bu:

- ✓ istehlakçının əlavə nemət vahidinin istehlakından aldığı məmnunluq
- müəyyən miqdar nemətin istehlakından əldə edilə biləcək maksimum faydalılıq
- müəyyən miqdarda pul vəsaitinin xərclənməsi müqabilində əldə edilə biləcək maksimum faydalılıq
- ümumi faydalılıq
- istehlakçının almaq istədiyi faydalılığın maksimal səviyyəsi

105. İstehlakçının müəyyən dəst əmtəələrin istehlakından aldığı məmnunluq necə adlanır?

- ✓ ümumi faydalılıq
- əvəzətmə effekti
- gəlir effekti
- yutil
- son faydalılıq

106. İstehlakçıların onların gəlirləri və şəxsi üstünlükverimlərindən asılı olaraq müxtəlif məhsul və xidmətlərə tələbin formalaşması prosesi adlanır:

- təklifin elastikliyi
- bazar qiymətlərinin formalaşması
- ✓ istehlakçı davranışı
- bazar tələbinin formalaşması
- tələbin elastikliyi

107. Faydalılığın ölçülməsinə iki əsas yanaşma:

- marksist və klassik
- ✓ ordinalist və kordinalist
- keynsçi və neoliberal
- istehsal və qeyri-istehsal
- marksist və monetar

108. «Faydalılıq» məfhumunu iqtisadi tədqiqatlarda ilk dəfə kim işlətməmişdir:

- ✓ İ.Bentam
- K.Menger
- U.Cevons
- A.Smit
- K.Marks

109. İstehlakçı davranışı nəzəriyyəsinin əsas tədqiqat obyektidir:

- ✓ mübadilə sferası
- bütün sadalananlar
- maliyyə bazarı
- qeyri-istehsal sferası
- istehsal sferası

110. Son hədd xərcləri bərabərdir:

- ✓ məhsul buraxılışı bir vahid artan halda xərclərin artımına
- bir vahidə düşən məhsul buraxılışının artımı nəticəsindən sabit xərclərin artımına
- məhsul buraxılışı bir vahid artan halda orta sabit xərclərin artımına
- sabit və dəyişən xərclərin cəminə
- buraxılan məhsul vahidlərinin sayına vurulmuş orta ümumi xərclərə

111. Deyilənlərdən hansı doğru deyil?

- Hər hansı bir əmtəənin istehsalı üçün istehsal amillərindən istifadənin çoxlu variantları mövcuddur
- ✓ İstehsal amilləri bir-biri ilə heç cür bağlı deyillər
- İstehsal amillərinin səciyyəvi xüsusiyyəti onların bir-birini əvəzləməsi və bir-birini tamamlamasıdır
- Əmək məhsuldarlığı hazırlanmış məhsulun həcmindən onun hazırlanmasına sərf olunmuş əməyə nisbətidir
- İstehsal funksiyası resurs xərci ilə məhsul buraxılışı arasında texnoloji asılılığı müəyyənləşdirir

112. Neft emalı zavodunun istehsal ehtiyatlarının tərkibindəki hansı dəyişiklik uzunmüddətli dövrə aiddir?

- ✓ əlavə neft emalın qurğusunun tikilməsi
  - əlavə 200 işçinin işə götürülməsi
  - bütün cavablar doğrudur
  - doğru cavab yoxdur
  - zavodda üçüncü növbənin təşkil edilməsi
- 113.** Əməyin kapital ilə texniki əvəzlənməsinin son hədd norması 1/2-ə bərabərdir. Əgər istifadə edilən əməyin miqdarı 6 vahid azalarsa, kapitaldan istifadəni neçə vahid artırmaq lazımdır?
- ✓ 12 vahid
  - 2 vahid
  - 3 vahid
  - 10 vahid
  - 6 vahid
- 114.** İstehsal amillərinin qarşılıqlı əvəz olunması qismən aradan qaldırmağa imkan verir:
- ✓ resursların məhdudluğunu
  - tələbatların qeyri-məhdudluğunu
  - istehsalın səmərəliliyini
  - işsizliyi
  - iqtisadi böhranları
- 115.** Məhsul buraxılışının həcmi dəyişməz qalmaqla bir istehsal amilinin başqa istehsal amili ilə hansı nisbətdə əvəz edilməli olması göstəricisi necə adlanır?
- ✓ texnoloji əvəzləmənin son hədd norması
  - orta məhsul
  - ümumi məhsul
  - son hədd əvəzləmə norması
  - son hədd məhsulu
- 116.** «Əlavə dəyişən amil vahidindən alınan son hədd məhsulu müəyyən məqamdan sonra azalmağa başlayır». Bu ifadə adlanır:
- ✓ azalan verim qanunu
  - azalan son hədd faydalılığı qanunu
  - miqyasda qənaət qanunu
  - Pareto optimumu
  - dəyər qanunu
- 117.** Hansı halda istehsal amillərinin optimal kombinasiyasına nail olunmuşdur?
- ✓ istehsal amillərinin son hədd məhsullarının və onların qiymətlərinin nisbəti bərabərdir
  - texniki əvəzləmənin son hədd norması 0-a bərabərdir
  - son hədd məhsul və orta məhsul bərabərdir
  - daha səmərəli texnologiyadan istifadə olunur
  - son hədd məhsulu maksimaldır
- 118.** Məhsul buraxılışının həcmnin artımının tətbiq edilən istehsal amillərinin miqdarının artımından çox olması nə deməkdir?
- ✓ miqyasın artan effekti
  - miqyasın neytral effekti
  - azalan son hədd faydalılıq qanunu
  - dəyər qanunu
  - azalan səmərə qanunu
- 119.** Miqyas effekti nədə təzahür edir?
- ✓ tətbiq edilən istehsal amillərinin nisbətinin məhsul buraxılışının həcmi arasında nisbətə dəyişməsində
  - qısamüddətli və uzunmüddətli dövrlər arasında nisbətə dəyişməsində

- texnologiyanın dəyişməsində
- tətbiq edilən istehsal amillərinin məhsuldarlığının azalmasında
- tətbiq edilən istehsal amillərinin miqdarı ilə onların qiymətləri arasında nisbətənin dəyişməsində

120. Orta məhsulun və son hədd məhsulun artması bunu bildirir:

- √ miqyasdan verim qanunu göstərir
- istehsalın effektivliyi azalır
- istehsal amillərinin optimal uyğunluğu əldə edilmişdir
- ümumi məhsul azalır
- azalan səmərə qanunu fəaliyyət göstərir

121. Sadalanan göstəricilərdən hansı istehsal funksiyasının kəmiyyəti əks etdirir?

- √ ümumi məhsul
- son məhsul
- son hədd texnoloji əvəzləmə norması
- dəyişən istehsal amilinin qiyməti
- orta məhsul

122. Sabit istehsal amili dedikdə hansı amil düşülür?

- √ kəmiyyəti qısamüddətli dövr çərçivəsində dəyişə bilməyən amil
- kəmiyyəti uzunmüddətli dövr çərçivəsində dəyişə bilməyən amil
- istehsal prosesində məhsuldarlığı dəyişməyən amil
- texnologiyanın dəyişikliyi nəticəsində məhsuldarlığı dəyişməyən amil
- kəmiyyəti həmişə dəyişməz qalan amil

123. Aşağıda sadalananlardan hansı iqtisadi səmərəlilik göstəricilərinə aid deyil?

- √ resurslarla təmin olunma
- fond tutumu
- kapital verimliliyi
- material tutumu
- əmək məhsuldarlığı

124. İstehsal amillərinin arasında qarşılıqlı təsir əks olunur:

- √ istehsal texnologiyası ilə
- istehsalın təşkili ilə
- idarəetmə metodları ilə
- sadalananlardan heç biri
- istehsal münasibətləri ilə

125. Texniki tərəqqinin hansı tipi texnologiyada kapitalın son hədd məhsuldarlığının artmasına gətirib çıxaran dəyişikliklərlə səciyyələnir?

- √ kapitalın intensivliyi tipi
- əməyin intensivliyi tipi
- ekstensiv tip
- sadalananlardan heç biri
- neytral tip

126. Texniki tərəqqinin hansı tipi texnologiyada əməyin son hədd məhsuldarlığının artmasına gətirib çıxaran dəyişikliklərlə səciyyələnir?

- √ əməyin intensivliyi tipi
- kapitalın intensivliyi tipi
- ekstensiv tip
- sadalananlardan heç biri
- neytral tip

127. Texniki tərəqqinin hansı tipi texnologiyada həm əməyin, həm də kapitalın son hədd məhsuldarlığının artmasına gətirib çıxaran dəyişikliklərlə səciyyələnir?
- ✓ neytral tip
  - kapitalın intensivliyi tipi
  - ekstensiv tip
  - sadalananlardan heç biri
  - əməyin intensivliyi tipi
128. Məhsul buraxılışının müəyyən həcmi təmin edən istehsal amillərinin bütün mümkün kombinasiyalarını göstərən əyri necə adlanır?
- ✓ izokvanta
  - büdcə xətti
  - laqeydlik əyrisi
  - istehsal imkanları əyrisi
  - izokosta
129. Orta məhsul nədir?
- ✓ istehsalın amilin bir vahidinə düşən məhsul buraxılışının həcmi
  - başqa amillər dəyişməz qalmaqla bir amilin bir vahid artıq tətbiq edilməsi hesabına əlavə məhsul buraxılışı
  - bütün istehsal amillərindən tam istifadə edildikdə maksimal mümkün olan məhsul buraxılışı
  - bütün istehsal amillərinin köməyi ilə istehsal edilmiş məhsul buraxılışının ümumi həcmi
  - bütün istehsal amillərinin hər birinin bir vahid artıq tətbiq edilməsi hesabına əlavə məhsul buraxılışı
130. Ümumi məhsul nədir?
- ✓ bütün istehsal amillərinin köməyi ilə istehsal edilmiş məhsul buraxılışının ümumi həcmi
  - başqa amillər dəyişməz qalmaqla bir amilin bir vahid artıq tətbiq edilməsi hesabına əlavə məhsul buraxılışı
  - bütün istehsal amillərindən tam istifadə edildikdə maksimal mümkün olan məhsul buraxılışı
  - istehsalın amilin bir vahidinə düşən məhsul buraxılışının həcmi
  - bütün istehsal amillərinin hər birinin bir vahid artıq tətbiq edilməsi hesabına əlavə məhsul buraxılışı
131. Nemətlər və xidmətlər yaratmaq məqsədilə istehsal amillərinin koordinasiyası və kombinə edilməsi üzrə fəaliyyət:
- ✓ sahibkarlıq fəaliyyətidir
  - kapitaldır
  - əməkdir
  - kommersiya fəaliyyətidir
  - texnologiyadır
132. İstehsal amilinin son hədd məhsuldarlığı nəyə bərabərdir?
- bu istehsal amilinin bir vahidi hesabına minimal məhsul buraxılışı
  - bu istehsal amilinin bir vahidi hesabına maksimal mümkün olan məhsul buraxılışı
  - bu istehsal amilinin maksimal mümkün olan məhsuldarlığı
  - istehsal amilinin qiyməti ilə onun son hədd məhsulunun vurma hasili
  - ✓ bu istehsal amili hesabına yaradılmış son hədd məhsulun həcmi
133. İstehsal amilinin son hədd məhsulu nə deməkdir?
- ✓ başqa amillər dəyişməz qalmaqla bu amilin bir vahid artıq tətbiq edilməsi hesabına əlavə məhsul buraxılışı
  - bütün istehsal amillərindən tam istifadə edildikdə maksimal mümkün olan məhsul buraxılışı
  - bu istehsal amilindən tam istifadə edildikdə maksimal mümkün olan məhsul buraxılışı
  - bütün istehsal amillərinin hər birinin bir vahid artıq tətbiq edilməsi hesabına əlavə məhsul buraxılışı
  - bu amilin bir vahidinə düşən məhsul buraxılışı
134. Hansı dövr uzunmüddətli dövr adlanır:
- ✓ bütün istehsal amilləri dəyişən hesab edilir

- son hədd xərclər daim azalır
- orta xərclər dəyişmir
- istehsal amillərinin bir hissəsi sabit, digər hissəsi isə dəyişəndir
- bütün istehsal amilləri sabit hesab edilir

135. Texnoloji səmərəlilik – bu:

- ən mümkün istehsal resurslarının istifadə edilməsi imkanındır
- istehsalatda işçilərin maşınlar və avadanlıqla əvəz edilməsinin ən yaxşı üsuludur
- mövcud şəraitdə ən qabaqcıl texnologiyanın tətbiqidir
- istehsal xərclərinin azaldılmasının ən yaxşı üsuludur
- ✓ məhsul buraxılışının müəyyən həcmi təmin etmək üçün istehsal amillərinin ən yaxşı uzlaşdırılmasıdır

136. Mikroiqtidadi təhlildə istehsal dədikdə nə başa düşülür:

- texnoloji proseslərin cəmidir
- maddi nemətlərin yaradılması prosesidir;
- ✓ istehsal ehtiyatlarının nemətə çevrilməsi prosesi;
- ehtiyatların məhdudluğu probleminin həll edilməsi vasitəsidir;
- bazar tələbinə cavab verə bilən nemətlərinin yaradılması prosesidir;

137. Səmərəlilik nədir?

- ✓ xərclərin və nəticələrin ən yaxşı nisbəti
- Resursların nemətlərə və xidmətlərə çevrilməsi prosesi
- ictimai təkrar istehsalın vəziyyəti
- iqtisadi fəaliyyətin əlaqələndirilməsi üsulu
- İqtisadiyyatın subyektlərinin bu və ya digər məhsulun növünün istehsalı üzrə ixtisaslaşması

138. İstehsal funksiyası nəyi göstərir?

- firmanın iqtisadi ehtiyatlara və istehsalın başqa şərtlərinə tələbatını
- müxtəlif istehsal sahələrində məhsul istehsalının həcmi
- ✓ istehsal həcmi və istifadə olunan istehsal amillərinin asılılığını
- istifadə olunan istehsal amillərinin kəmiyyəti arasında qarşılıqlı asılılığı
- firmanın maksimum istehsal həcmi

139. Əmək, kapital, torpaq və sahibkarlıq qabiliyyəti kateqoriyalarını birləşdirən əlamət nədir?

- ✓ bunlar istehsal amilləridir
- bunlar hamısı maddi nemətlərdir
- bunlar makroiqtisadi göstərijilərdir
- bunlar iqtisadiyyatın fundamental prinsipləridir
- hamısı maddi – istehsal resurslarıdır

140. İstehsalın imkanlarına və məhsuldarlığına həlledici təsir göstərən mühüm element nədir?

- maddi nemət
- texnologiya
- əmək predmeti
- əmək vasitəsi
- ✓ istehsal amili

141. Qeyri – aşkar xərclər – bu:

- mühasibat hesabatında əks olunan xərclərdir
- ✓ resurslardan istifadənin mümkün variantlarından birinin seçilməsi nəticəsində meydana çıxan xərclərdir
- istehsalın həcmi dəyişməsilə dəyişməyən xərclərdir
- mühasibat xərcləri plus iqtisadi xərclər
- istehsalın həcmi dəyişməsilə dəyişən xərclərdir

142. Mühasibat mənfəəti:
- məhsul satışından gəliri və tam xərcləri arasında fərkdir
  - ✓ məhsul satışından gəliri və aşkar xərcləri arasında fərkdir
  - iqtisadi və normal mənfəətlərin məcmusudur
  - məhsul satışı və gizli xərclərdən gəlirlər arasında fərkdir
  - aşkar və gizli xərclərin cəmidir
143. Hansı amillər istehsalın optimallaşdırılması imkanlarını məhdudlaşdırır?
- zaman
  - resursların istifadəsinə məhdudiyət normativləri
  - istehsal resurslarının qiymətlərinin dəyişməsi
  - sadalanan amillərdən heç biri
  - ✓ bütün sadalanan amillər
144. Firma 140 vahid məhsul istehsal etmişdir. Ümumi xərclər 420000, orta dəyişən xərclər 2100 olmuşdur. Orta sabit xərclər nə qədərdir?
- 1500.0
  - ✓ 900.0
  - 150.0
  - 9000.0
  - 1400.0
145. Məhsul satışından gəlir 550000 olmuşdur. Sabit xərclər 15000, dəyişən xərclər 430000 təşkil etmişdir. Mənfəət nə qədərdir?
- ✓ 105000.0
  - 10500.0
  - 120000.0
  - 135000.0
  - 13500.0
146. Firma 240 vahid məhsul istehsal etmişdir. Onun ümumi xərcləri 72000, dəyişən xərcləri 62400 olmuşdur. Orta sabit xərclər nə qədərdir?
- 260.0
  - 36.0
  - 560.0
  - ✓ 40.0
  - 300.0
147. Orta sabit xərclər 4, orta dəyişən xərclər 14-dür. Məhsul buraxılışının həcmi 180-dir. Orta xərclər nə qədərdir?
- 2520.0
  - ✓ 3240.0
  - 1800.0
  - 720.0
  - 45.0
148. Firma 120 vahid məhsul istehsal edib, ümumi xərcləri 1320 manat təşkil edib. Orta xərclər nəyə bərabərdir?
- ✓ 11.0
  - 12.0
  - 1440.0
  - 14.0
  - 1200.0
149. Uzunmüddətli orta xərclər əyrisi adətən:
- ✓ U – şəkilli olur

- S – şəkilli olur
- L – şəkilli olur
- müsbət mailliyə malik olur
- mənfi mailliyə malik olur

150. Daimi xərclər qrafiki:

- ✓ üfuqi düz xətdir
- koordinat oxunun başlanğıcından 45 dərəcə bucaq altında çıxan düz xətdir
- şaquli düz xətdir
- mənfi maillikli əyridir
- müsbət maillikli əyridir

151. Miqyasda qənaət qanunu və azalan verim qanununun təsiri müəyyənləşdirir:

- normal mənfəət kəmiyyətini
- ✓ orta istehsal xərclərinin dəyişməsinə
- iqtisadi və mühasibat mənfəəti arasında fərqi
- qısamüddətli və uzunmüddətli dövrlər arasında fərqi
- ümumi istehsal xərclərinin dəyişməsinə

152. Düzgün müddəanı tapın:

- ✓ ümumi sabit xərclər istehsal həcmində dəyişməsi ilə dəyişmir
- istehsalın həcmi nə qədər böyükdürsə ümumi sabit xərclər bir o qədər azdır
- iqtisadi mənfəət adətən mühasibat mənfəətini üstələyir
- son hədd xərcləri məhsul buraxılışının həcminə bölünmüş ümumi xərclərə bərabərdir
- iqtisadi mənfəət qeyri – aşkar xərcləri təcəssüm etdirir

153. Orta sabit istehsal xərcləri orta dəyişən xərclərdən onunla fərqlənir ki, onların kəmiyyəti:

- məhsulun buraxılış həcmində dəyişməsindən asılı deyildir
- son hədd xərclərinin kəmiyyətindən asılıdır
- ✓ məhsulun buraxılış həcmində artması ilə azalır
- həmişə orta dəyişən xərclərin kəmiyyətindən azdır
- həmişə orta dəyişən xərclərin kəmiyyətindən çoxdur

154. Son hədd xərcləri əyrisi orta dəyişən xərclər əyrisini o nöqtədə kəsir ki, burada

- ✓ orta dəyişən xərclər minimumdur
- orta dəyişən və orta sabit xərclər üst-üstə düşür
- son hədd xərcləri minimumdur
- mənfəət 0-a bərabərdir
- mənfəət maksimumdur

155. Aşağıdakı müddəalardan hansı düzgündür:

- müddəalardan heç biri düzgün deyildir
- ✓ mühasibat mənfəəti - qeyri-aşkar xərclər = iqtisadi mənfəət
- iqtisadi mənfəət – mühasibat mənfəəti = aşkar xərclər
- iqtisadi mənfəət – qeyri-aşkar xərclər = mühasibat mənfəəti
- aşkar xərclər + qeyri-aşkar xərclər = mühasibat xərcləri

156. Uzunmüddətli dövrdə istehsalın optimal həcmi bu nöqtədə əldə edilir:

- orta dəyişən xərclərlə orta sabit xərclərin bərabər olduğu nöqtədə
- ümumi xərclərin minimal olduğu nöqtədə
- orta xərclər artmağa başlayan nöqtədə
- son hədd xərclər 0-a bərabər olan nöqtədə
- ✓ orta istehsal xərcləri minimal olan nöqtədə

157. Qısamüddətli dövrdə sahibkar istehsal həcmi artırmağa bilər:

- sabit xərclər aradan qalxana qədər
- ✓ verimin azalması effekti başlayana qədər
- son hədd xərcləri 0 bərabər olana qədər
- miqyasda qənaət effekti başlayana qədər
- qısamüddətli dövrdə istehsal həcmi artırmağa lüzum yoxdur

158. Son hədd xərcləri:

- dəyişilməz qalır
- yavaş-yavaş artır
- əvvəlcə artır, sonra azalır
- ✓ əvvəl azalır, sonra artır
- yavaş-yavaş azalır

159. Orta ümumi xərclər:

- ✓ əvvəlcə azalır, sonra artır
- dəyişilməz qalır
- həmişə artır
- əvvəlcə artır, sonra azalır
- həmişə azalır

160. Dəyişən xərclər ümumi xərclərdən aşağıdakı kəmiyyət qədər fərqlənir:

- son hədd xərcləri
- aşkar xərclər
- orta xərclər
- ✓ daimi xərclər
- gizli xərclər

161. Sabit xərclərə aiddir:

- idarəetmə heyətinin əməkhaqqına, xammalın alınmasına məsrəflər, kreditlərə görə faizlərin ödənişi
- xammal, elektrik enerjisinə məsrəflər, kreditə görə faizlər, icarə haqqı
- işçilərin əməkhaqqından, avadanlığın əldə edilməsinə məsrəflər, rentə ödənişləri
- fəhlələrin əməkhaqqında məsrəflər, xammal və avadanlığın dəyəri
- ✓ idarəetmə və mühafizə heyətinin əməkhaqqı məsrəfləri, kreditə görə faizlər

162. Azalan verilmə qanununun fəaliyyəti bildirir ki:

- tətbiq olunan istehsal amillərinin miqdarının artması ilə miqyas effekti azalır
- istehsalda istifadə olunan resursların keyfiyyəti daima azalır
- bəzən texnologiyalar şəraitində məhsul buraxılışının həcmi ixtisar olunmağa meyil edir
- ✓ istehsalın həcmi artması ilə orta xərclər müəyyən andan başlayaraq artacaqdır
- istehsalın həcmi artması ilə son hədd xərclərinin qiyməti mənfi olur

163. Əmtə istehsalı xərcləri aşağıdakını müəyyənləşdirən amildir:

- əmtənin son hədd faydalılığını
- ✓ əmtə təklifini
- əmtənin ümumi faydalılığını
- əmtəyə tələbi
- istehlakçı seçimini

164. Sabit xərclər – bu:

- qeyri - aşkar xərclərdir

- mühasibat xərcləridir
- ✓ firmanın, hətta məhsul istehsal edilmədiyi halda belə çəkdiyi xərclərdir
- onların əldə olunması məqamında olan qiymətlər üzrə resurslara məsrəflərdir
- daha əlverişli istehsal şəraitində məhsul istehsalının minimum xərcləridir

165. Məhsul buraxılışının istənilən həcmindən firmanın ümumi xərcləri bərabərdir:

- son hədd xərclərinin əmtəə buraxılışının həcmindən hasilinə
- ✓ orta ümumi xərclərin əmtəə buraxılışının həcmindən hasilinə
- orta ümumi xərclərlə orta dəyişən xərclərin fərqinə
- orta dəyişən xərclərin əmtəə buraxılışının həcmindən hasilinə
- orta aşkar xərclərin orta dəyişən xərclərin cəminə

166. Miqyasda qənaət effekti nədən ibarətdir ?

- ondan ibarətdir ki, istehsal həcmindən artması ilə dəyişən xərclər artır, sabit xərclər isə azalır
- ondan ibarətdir ki, istehsal həcmindən azalması ilə ümumi xərclər aşağı düşür.
- ondan ibarətdir ki, qənaət istehsal miqyaslarının azaldılması hesabına əldə olunur
- ondan ibarətdir ki, sahibkarlar daima istehsal miqyasını artırırırlar
- ✓ ondan ibarətdir ki, istehsal həcmindən artması zamanı məhsul vahidinə düşən xərclər azalır

167. Firmanın mülkiyyəti olan resursların istifadəsinin alternativ xərcləri – bu :

- qısamüddətli dövr üçün nəzərdə tutulmuş orta xərclərdir
- iqtisadi xərclərdir
- mühasibat xərcləridir
- ✓ qeyri - aşkar xərclərdir
- mühasibat hesabatında əks olunmayan xərclərdir

168. Ümumi (məcmu) xərclər – bu:

- sabit xərclər - dəyişən xərclər
- qeyri - aşkar xərclər - mühasibat xərcləri
- ✓ sabit xərclər+ dəyişən xərclər
- mühasibat xərcləri+ iqtisadi xərclər
- son hədd xərcləri + orta xərclər

169. Dəyişən və sabit xərclər anlayışı yalnız mövcud olur:

- təkamilə rəqabətli bazar üçün
- inhisar rəqabətli bazar üçün
- ✓ qısamüddətli dövrdə
- uzunmüddətli dövrdə
- inhisarçı firma üçün

170. Sabit xərcləri tapmaq üçün zəruridir:

- orta və son hədd xərclərini vurmaq
- sabit xərclərdən dəyişən xərcləri çıxmaq
- ümumi xərclərdən dəyişən xərcləri çıxmaq və buraxılışın həcminə bölmək
- orta ümumi xərclərdən, orta dəyişən xərcləri çıxmaq
- ✓ ümumi xərclərdən dəyişən xərcləri çıxmaq

171. İstehsal amillərinin qiymətlərinin dəyişməz qalması şərti ilə istehsalın genişləndirilməsinin ən ucuz yolunu əks etdirən xətt necə adlanır?

- İzokosta
- ✓ inkişaf trayektoriyası
- laqeydlik əyrisi
- Engel əyrisi
- İzokvanta

172. Cari qərar qəbul edilərkən nəzərə alınmayan real xərclər necə adlanır?

- aşkar xərclər
- √ qayıtmaz xərclər
- orta xərclər
- son hədd xərcləri
- qeyri-aşkar xərclər

173. İstehsal amillərinin eyni bərabər həcmdə istehsal xərcləri tələb edən kombinasiyalarını əks etdirən əyri necə adlanır?

- büdcə xətti
- √ izokosta
- izokvanta
- laqeydlik əyrisi
- istehsal imkanları əyrisi

174. Xammal və materiallar hansı xərclərə aiddir?

- daimi xərclərə
- iqtisadi mənfəətə
- mühasibat mənfəətinə
- gizli xərclərə
- √ dəyişən xərclərə

175. İstehsal amillərinin alınmasına xərclərin məcmusu:

- iqtisadi mənfəətdir
- √ aşkar xərclərdir
- gizli xərclərdir
- iqtisadi xərclərdir
- mühasibat mənfəətidir

176. İstehsal amillərinin uzlaşdırılmasının bütün mümkün variantları ilə buraxılan məhsulun həcmi arasındakı qarşılıqlı əlaqə aşağıdakı anlayışın köməyi ilə ifadə olunur:

- istehsal imkanları əyrisilə
- məhsul buraxılışının ümumi həcm əyrisilə
- təklifin elastikliyilə
- √ istehsal funksiyası ilə
- ümumi xərclər əyrisilə

177. «Normal mənfəət» anlayışı bildirir:

- mənfəətin orta sahə normasını
- mühasibat mənfəətinin vergi tutulmayan hissəsini
- gəlirin xərcləri üstələməsini göstərən kəmiyyətini
- √ istehsalçıya mövcud sahədə qalmağa imkan verən minimum mənfəəti
- istehsalın inkişafı üçün normal şəraiti təmin edən gəliri

178. Dəyişən xərclər – bu:

- √ istehsal həcmindən dəyişməsindən asılı olaraq dəyişən xərclərdir
- məhsul vahidinin istehsalına düşən xərclərdir
- alternativ xərclərdir
- istehsal həcmindən dəyişməsindən asılı olmayaraq mövcud olan xərclərdir
- aşkar və qeyri – aşkar xərclərdir

179. Orta dəyişən xərclər –bu:

- məhsul vahidinə düşən ümumi məsrəflərdir
- kreditlər üzrə faizin ödənişinə məsrəflər və icarə haqqıdır
- istehsalın artımı ilə dəyişən məsrəflərdir
- xammal, avadanlıq, nəqliyyata məsrəflərdir
- ✓ məhsul vahidinə düşən dəyişən məsrəflərdir

180. Orta sabit xərclər - bu:

- ✓ məhsul vahidinə düşən sabit xərclərdir
- məhsul istehsalının iqtisadi xərcləridir
- ümumi və son hədd xərcləri arasındakı fərkdir
- məhsul istehsalının mühasibat xərcləridir
- xammal, avadanlıq ,nəqliyyata məsrəflərdir

181. Qeyri – aşkar xərclər – bu:

- ✓ resurslardan istifadənin mümkün variantlarından birinin seçilməsi nəticəsində meydana çıxan xərclərdir
- mühasibat xərcləri plus iqtisadi xərclər
- istehsalın həcmnin dəyişməsilə dəyişən xərclərdir
- mühasibat hesabatında əks olunan xərclərdir
- istehsalın həcmnin dəyişməsilə dəyişməyən xərclərdir

182. Orta xərclər – bu:

- orta sabit və orta dəyişən xərclərin fərqidir
- məhsul buraxılışının kəmiyyətinə vurulmuş son hədd xərcləridir
- məhsul vahidinə düşmə hesabı ilə sabit xərclərdir
- dəyişən və sabit xərclərin cəmidir
- ✓ məhsul vahidinin buraxılışına düşən xərclər

183. Firmanın məhsulunun sahədə xüsusi çəkisi haqqında verilənlər əsasında hesablamaq olar:

- ✓ Herfindal-Hirşman indeksini
- son hədd əvəzləmə normasını
- Lerner indeksini
- amortizasiya normasını
- firma məhsulunun son hədd faydalılığını

184. "Normal mənfəət" anlayışına aşağıdakı təriflərdən hansı daha çox uyğun gəlir?

- ✓ həmin sahədə firmanın qalması üçün zəruri olan minimum mənfəət
- sahədə tipik firmanın əldə etdiyi mənfəət
- işlərin normal aparılması şəraitində firmanın alacağı mənfəət
- heç bir tərif
- son hədd gəliri son hədd xərclərinə bərabər olduqda firmanın əldə etdiyi mənfəət

185. Qiymətlərin yüksəldilməsi hesabına gəlirlərini artırma bilməyən satıcıların rəqabət üsulu necə adlanır?

- ✓ təkamil rəqabət
- ədalətsiz rəqabət
- qeyri – təkamil rəqabət
- qiymət rəqabət
- ədalətli rəqabət

186. Bazar hökmranlığına malik firmanın satışının həcminə nəzarət etdiyi rəqabət üsulu necə adlanır.

- ✓ qeyri – təkamil rəqabət
- ədalətsiz rəqabət
- təkamil rəqabət
- qiymət rəqabət

- ədalətli rəqabət

187. Sahədən çıxdığı halda firma üçün yaranan geri dönməyən xərclər necə adlanır.

- ✓ çıxış hədləri
- mühasibat xərcləri
- ümumi xərcləri
- iqtisadi xərcləri
- son hədd xərcləri

188. Mənfəətin maksimumlaşdırılması şərtini əks etdirən ifadəni göstərin.

- ✓ $MC=MR$
- $MC=MP$
- $AC=MC$
- $AC=MP$
- $MC < MR$

189. Ümumi gəlirlə istehsal cəlb olunmuş ehtiyatlara görə ödənişlərdən ibarət olan mühasibat xərclərinin fərqi nəyi göstərir?

- son hədd mənfəət
- iqtisadi mənfəət
- ümumi mənfəət
- orta mənfəət
- ✓ mühasibat mənfəəti

190. Əsas qərarların rəhbər tərəfindən qəbul olunduğu firma tipi necə adlanır.

- ✓ direktor firması
- sahibkarlıq firması
- kapitalist firması
- özü idarə olunan firma
- dövlət firması

191. İşçilər kollektivinə məxsus olan qərum göstərin.

- ✓ özü idarə olunan firma
- direktor firması
- sahibkarlıq firması
- kapitalist firması
- dövlət firması

192. Nəzarəti idarəetmədən ayırmaqla səciyyələnən və çoxlu kapital sahiblərinə məxsus olan qərumu göstərin.

- ✓ kapitalist firması
- direktor firması
- sahibkarlıq firması
- özü idarə olunan firma
- dövlət firması

193. İdarəetmə və nəzarət funksiyalarını həyata keçirən, mənfəətin maksimumlaşdırılmasına yönələn bir nəfərə məxsus olan qərumu göstərin

- ✓ sahibkarlıq firması
- direktor firması
- kapitalist firması
- özü idarə olunan firma
- dövlət firması

194. Ümumi mənfəət bərabərdir:

- √ istehsal olunmuş və satılmış məhsulun kəmiyyəti ilə orta mənfəətin hasilinə
- orta və son hədd mənfəətin cəminə
- orta xərclər ilə istehsal olunmuş və satılmış məhsulun kəmiyyətinin hasilinə
- ümumi gəlir və ümumi xərclərin cəminə
- orta gəlirlə orta xərclərin fərqinə

195. Firmanın orta gəliri ilə orta xərcləri arasındakı fərq:

- √ orta mənfəətdir
- son hədd gəliridir
- orta xərclərdir
- ümumi mənfəətdir
- orta gəlirdir

196. Firmanın ümumi gəliri ilə ümumi xərcləri arasındakı fərq:

- √ ümumi mənfəətdir
- son hədd gəliridir
- orta xərclərdir
- orta mənfəətdir
- orta gəlirdir

197. “Sahə” nədir ?

- √ qarşılıqlı əvəzlənən məhsullar istehsal edən firmalar qrupu
- qarşılıqlı tamamlanan məhsullar istehsal edən firmalar qrupu
- eyni texnologiyalardan istehsal edən firmalar qrupu
- ümumi təsnifatı səciyyələri ilə aşkar olunan müəssisələr qrupu
- eyni ehtiyatlardan istifadə edən firmalar qrupu

198. Bazar hakimiyyəti dərəcəsinin göstəricisi budur:

- √ Lerner indeksi
- Filips ayrısı
- son hədd əvəzləmə norması
- Pareto meyarı
- Lorents ayrısı

199. Bazar quruluşunun təsnifatı zamanı bu əlamət nəzərə alınmır:

- √ firmanın fəaliyyət göstərdiyi sahə
- bütün sadalananlar nəzərə alınır
- qiymətlər üzərində ayrı ayrı firmaların nəzarəti
- sahəyə müstəqil girmək və ondan çıxmaq
- sahədə firmaların sayı

200. Firmanın bazar hakimiyyətinin dərəcəsi hər şeydən əvvəl bundan asılıdır:

- √ onun məhsuluna tələb elastikliyindən
- məhsulun standartlaşdırılması dərəcəsindən
- sahəyə daxil olmaq üçün baryerlərin olmasından
- firmanın mənfəətinin kəmiyyətindən
- alıcıların məlumatlandırılması dərəcəsindən

201. Satışdan gəlirin maksimallaşdırılması hansı nəzəriyyəyə görə firma fəaliyyətinin əsas motivi hesab olunur:

- √ firmanın menecer nəzəriyyəsi
- həcmə maksimallaşdırılması nəzəriyyəsi
- firmanın davranış nəzəriyyəsi
- sadalananlardan heç biri

- ənənəvi firma nəzəriyyəsi

202. Hansı firma nəzəriyyəsi firmanın məqsədlərinin çox olduğunu irəli sürür:

- √ davranış nəzəriyyəsi
- menecer nəzəriyyəsi
- həmçinin maksimallaşdırılma nəzəriyyəsi
- sadalananlardan heç biri
- ənənəvi nəzəriyyə

203. Mənfəətin maksimallaşdırılması hansı nəzəriyyəyə görə firma fəaliyyətinin əsas motivi hesab olunur?

- çoxməqsədli nəzəriyyə
- √ ənənəvi firma nəzəriyyəsi
- firmanın menecer nəzəriyyəsi
- həcmə maksimumlaşdırılması nəzəriyyəsi
- sadalananlardan heç biri

204. Differensiallaşdırılmış məhsul üzərində hökmran mövqeyə malik satıcıların satış həcmi uğrunda rəqabət apardığı bazar strukturu növü necə adlanır?

- √ inhisarçı rəqabət
- inhisar
- oliqopoliya
- oliqopsoniya
- təkmil rəqabət

205. Sahə bazarında firmaların qarşılıqlı təsirinin xarakterini müəyyənləşdirən və bazar tarazlığının yaranmasını təmin edən bazar quruluşunun xüsusiyyətlərinin cəmi nədir ?

- √ bazar strukturu
- bazarı təsnifatı
- sahə strukturu
- bazarın təmərküzləşməsi
- bazar infrastrukturı

206. Maksimum mənfəət təmin etmək üçün firma hansı buraxılış həcmi seçməlidir?

- √ son hədd gəliri son hədd xərclərinə bərabər olduqda
- ümumi xərclər minimum olduqda
- sabit və dəyişən xərclər bərabər olduqda
- orta və son hədd gəliri bərabər olduqda
- maksimallaşdırma

207. Ümumi gəlirlə iqtisadi xərclərinin fərqi nəyi göstərir?

- √ iqtisadi mənfəət
- ümumi mənfəət
- orta mənfəət
- son hədd mənfəəti
- mühasibat mənfəəti

208. Əlavə satılmış məhsul vahidindən ümumi gəlirin artımı belə adlanır.

- √ son hədd gəliri
- son hədd mənfəəti
- ümumi xərclər
- orta gəlir
- son hədd xərcləri

209. Satılmış məhsul vahidindən əldə olunan gəlirlər necə adlanır?

- √ orta gəlir
- orta mənfəət
- ümumi gəlir
- son hədd gəlir
- orta xərçlər

210. İstehsal olunmuş məhsulun satışından əldə olunan ümumi gəlir nədir ?

- √ ümumi gəlir
- ümumi mənfəət
- orta gəlir
- son hədd gəlir
- ümumi xərçlər

211. Fəaliyyətinə aid mühüm qərarların dövlət orqanları tərəfindən qəbul olunduğu firma necə adlanır.

- √ dövlət firması
- sahibkarlıq firması
- kapitalist firması
- özü idarə olunan firma
- direktor firması

212. Firmanın ehtiyatların koordinasiyasını həyata keçirən institusional qrup kimi səciyyələndirən firma nəzəriyyəsini göstərin.

- √ institusional
- meneceral
- davranış
- sadalanlardan heç biri
- neoklassik

213. Firmanın fəaliyyəti istehsal funksiyası ilə ifadə olunan texnoloji vahid kimi səciyyələndirən firma nəzəriyyəsini göstərin.

- √ neoklassik
- meneceral
- davranış
- sadalanlardan heç biri
- instisional

214. Mənfəəti maksimumlaşdırmaq məqsədi ilə öz fəaliyyətini optimallaşdırmaq prinsipi əsasında işləyən istehsal vahidi mikroiqtsadiyyatda necə adlanır?

- √ firma
- dövlət
- sahə
- bank
- ev təsərrüfatı

215. Əlavə əmtəə vahidinin satışından əldə olunmuş mənfəət:

- √ son hədd mənfəətdir
- maksimum gəlirdir
- ümumi mənfəətdir
- orta mənfəətdir
- minimum gəlirdir

216. Çoxsaylı istehsalçının və yeganə alıcı olması ilə səciyyələnən bazar strukturu necə adlanır?

- √ Monopsoniya

- Oliqopoliya
- Oliqopsoniya
- İnhisar
- Polipoliya

217. 0501 215. Yeganə istehsalçının və çoxsaylı istehlakçının olması ilə səciyyələnən bazar strukturu necə adlanır?

- √ İnhisar
- Oliqopoliya
  - Oliqopsoniya
  - Monopsoniya
  - Polipoliya

218. Bir neçə əmtəə istehsalçının və çoxsaylı istehlakçının olması ilə səciyyələnən bazar strukturu necə adlanır?

- √ Oliqopoliya
- Oliqopsoniya
  - İnhisar
  - Monopsoniya
  - Polipoliya

219. Bir neçə əmtəə istehlakçının və çoxsaylı müstəqil istehsalçının olması ilə səciyyələnən bazar strukturu necə adlanır?

- √ Oliqopsoniya
- Oliqopoliya
  - İnhisar
  - Monopsoniya
  - Polipoliya

220. Eyni növ əmtəənin çoxlu sayda müstəqil istehsalçısı və həmin əmtəənin külli miqdarda təcrid olunmuş istehlakçısı ilə səciyyələnən bazar strukturu necə adlanır?

- √ Polipoliya
- Oliqopsoniya
  - İnhisar
  - Monopsoniya
  - Oliqopoliya

221. Qeyri-təkmil rəqabət növlərinə nə aid deyil?

- √ sadalananların hamısı aiddir
- inhisarçı rəqabət
  - oliqopoliya
  - oliqopsoniya
  - inhisar

222. Bazar quruluşunun tipinin müəyyənləşdirilməsi üçün iqtisadçılar tərəfindən aşağıdakı səciyyələrdən hansı istifadə edilir?

- √ bütün yuxarıdakılar doğrudur
- müxtəlif firmalar tərəfindən istehsal olunan məhsulların bircinslilik dərəcəsi
  - bazar iştirakçılarının qarşılıqlı əlaqəsinin səciyyəsi
  - sahə hədlərinin yüksək olması
  - satıcıların sayı və onlar arasında bazarın bölüşdürülməsi səciyyəsi.

223. Bazar hakimiyyəti, bu:

- zəmanətli mənfəət əldə etmək imkanı
- sadalananlardan heç biri
- √ maksimum mənfəət götürmək məqsədilə qiymətə təsiretmə imkanı
- öz əmtəəsinə istənilən qiyməti təyin etmək imkanı

- istehlakçıların üstünlüklərilə hesablaşmamaq imkanı

224. Təkmil rəqabət əlamətlərinə nə aid olmadığını göstərin:

- ✓ yalnız sahədaxili rəqabətin olması
- əmtəələrin diferensiasiyasının olmaması
- rəqabətin hər bir iştirakçısında bazarın vəziyyəti haqqında tam informasiyanın olması
- rəqabətin hər bir iştirakçısının qərarlar qəbul etməsi sərbəstliyi
- iştirakçıların qeyri, məhdud miqdarı

225. Müasir iqtisadi nəzəriyyə neçə bazar strukturu tiplərini ayırır?

- ✓ 4.0
- 6.0
- 5.0
- 3.0
- 2.0

226. Firmanın davranış nəzəriyyəsi hansı ölkədə daha geniş yayılmışdır?

- Almaniya
- ✓ Yaponiya
- Böyük Britaniya
- Kanada
- Fransa

227. Firmanın belə nəzəriyyəsi mövcud deyil:

- bütün sadalananlar mövcuddur
- ✓ məqsədlərin maksimallaşması nəzəriyyəsi
- ənənəvi
- menecer
- həcmənin maksimallaşması nəzəriyyəsi

228. Uzunmüddətli dövrdə təkmil rəqabətli firmanın davranışı nə ilə səciyyələnir?\

- göstərilənlərdən hər birində
- ✓ bütün göstərilənlərdə
- uzunmüddətli orta xərclər bazar qiymətlərini üstələməməlidir
- firma bütün istehsal amillərini dəyişmək imkanına malikdir
- firma sahədən çıxıb bilər

229. Əgər təkmil rəqabətli bazarda bazar tələbinin artması nəticəsində əmtəənin qiyməti yüksəlsə, əmin olmaq olar ki:

- təklifin artması sahədə fəaliyyət göstərən firmaların sayının azalması ilə nəticələncək
- ✓ təklifin artması sahədə fəaliyyət göstərən firmaların sayının artması ilə nəticələncək
- təklifin artması nəticəsində qiymət ilkin səviyyəsinə qədər aşağı düşər
- doğru cavab yoxdur
- sahədə fəaliyyət göstərən firmaların sayının azalması ilə qiymət ilkin səviyyəsinə enəcək

230. Təkmil rəqabətli firmanın tələb əyrisi hansı görünüşdə olur?

- ✓ üfüqi xətt
- qırıq xətt
- şaquli xətt
- müsbət meyilli
- mənfi meyilli

231. Ehtiyatların optimal bölgüsünü əks etdirən ifadəni göstərin.

- $MC=P$
- $MC < MP$
- ✓ $MC=AC$
- $MC < MR$
- $P < MC$

232. Ehtiyatların optimal bölgüsü nə vaxt təmin olunur.

- alıcıların bütün tələbatları yüksək səviyyədə ödənildikdə
- bazar qiyməti məhsul istehsalının son hədd xərclərindən aşağı olduqda
- ✓ məhsul istehsalının son hədd xərcləri onun bazar qiymətinə bərabər olduqda
- bütün firmalar mənfəət əldə etdikdə
- bütün firmalar tarazlı vəziyyətdə olduqda

233. Azalan xərcəli sahənin uzunmüddətli təklif əyrisi hansı şəkildə olacaq?

- koordinatın əvvəlindən çıxan düz xətt
- üfüqi xətt
- ✓ azalan əyri
- artan əyri
- şaquli xətt

234. Artan xərcəli sahənin uzunmüddətli təklif əyrisi hansı şəkildə olacaq?

- koordinatların başlanğıcından çıxan düz xətt
- şaquli xətt
- azalan əyri
- üfüqi xətt
- ✓ artan əyri

235. Sabit xərcəli sahənin uzunmüddətli təklif əyrisi hansı şəkildə olacaq?

- koordinatların başlanğıcından çıxan düz xətt
- artan əyri
- ✓ üfüqi xətt
- azalan əyri
- şaquli xətt

236. Təkmil rəqabətli bazarda firmanın mənfəət əldə etməsi və ya itkiləri olması nədən asılıdır.

- sadəcə firmaların sayından
- firmanın ümumi xərclərinin kəmiyyətindən
- firmanın son hədd xərclərinin kəmiyyətindən
- bazarda qoyulan qiymətlərdən
- ✓ bazar qiyməti ilə firmanın orta xərcləri arasındakı nisbətdən

237. Qiymətin minimum orta xərclərə bərabər olduğu nöqtə necə adlanır?

- ✓ itkisizlik nöqtəsi
- qiymət orta minimal xərclərə bərabər ola bilməz
- mənfəətin maksimallaşdırılması nöqtəsi
- tarazlıq nöqtəsi
- firmanın bağlanma nöqtəsi

238. Əgər təkmil rəqabətli bazarda fəaliyyət göstərən firma öz məhsulunun təklifini azalrsa, onda bu:

- ✓ bazara heç bir təsir göstərməz
- bazarda əmtəə artıqlığına səbəb olar
- əmtəənin bazar qiymətinin yüksəlməsinə səbəb olan
- bazarda əmtəə defisitinə səbəb olar

- əmtənin bazar qiymətinin azalmasına səbəb olar

239. Firma mənfəəti maksimallaşdırır, əgər:

- son hədd gəliri son hədd xərclərindən aşağıdırsa
- son hədd gəliri son hədd xərclərindən yüksəkdirsə
- istehsal amilinin yaratdığı son hədd məhsulunun dəyəri həmin istehsal amilinin qiymətindən aşağıdırsa
- istehsal amilinin yaratdığı son hədd məhsulunun dəyəri həmin istehsal amilinin qiymətindən yüksəkdirsə
- ✓ istehsal amilinin yaratdığı son hədd məhsulunun dəyəri həmin istehsal amilinin qiymətinə bərabərdirsə

240. Təkmil rəqabət bazarında bazar tələbinin artması nəticəsində qiymətlər yüksəlsə:

- firmalar iqtisadi mənfəət ala bilmir
- doğru cavab yoxdur
- ✓ bazara yeni firmaların axını nəzərə çarpır
- əmtəə qıtlığı yaranır
- firmaların arasında rəqabət güclənir

241. Qısamüddətli dövrdə təkmil rəqabət bazarı üçün doğrudur.

- tələbdən heç bir dəyişiklik mümkün deyil
- firmalar iqtisadi mənfəət əldə etmir
- ✓ bazar qiymətinin dəyişməsi ilə firmalar istehsalın həcmi dəyişirlər
- bazar tələbinin kəmiyyəti sabitdər və qiymətdən asılı deyil
- tələbitin qiymətə görə elastikliyi sıfıra bərabərdir.

242. Təkmil rəqabətli bazarda fəaliyyət göstərən firma üçün səciyyəvi olanı göstərin.

- bütün firmalar eyni rəqabət metodlarından istifadə edir
- doğru cavab yoxdur
- ✓ onun məhsuluna tələb mütləq şəkildə elastikdir
- firma sahə bazarının hissəsinə nəzarət edir
- firma iqtisadi mənfəət əldə edə bilmir

243. Orta dəyişən xərclərin əyrisinin ən aşağısında yerləşən nöqtə adlanır:

- zərərsizlik nöqtəsi
- düzgün cavab yoxdur
- ✓ firmanın bağlanması nöqtəsi
- uzunmüddətli dövrdə firmanın tarazlıq nöqtəsi
- qısamüddətli firmanın tarazlıq nöqtəsi

244. Təkmil rəqabətli firma üçün qısamüddətli dövrdə əmtənin qiyməti bərabərdir:

- son hədd xərclərinə
- sabit xərclər
- ✓ son hədd gəlirinə və orta gəlirə
- orta xərclərə
- orta xərclər + iqtisadi mənfəət

245. Təkmil rəqabətli sahədə tarazlıq qərarlaşır, əgər:

- firmanın son hədd gəliri orta gəlirdən yüksək olarsa
- orta xərclər son hədd xərclərindən yüksək olarsa
- orta xərclər son hədd xərclərinə bərabər olarsa
- firma iqtisadi mənfəət əldə edərsə
- ✓ qiymət minimal orta xərclər səviyyəsində olarsa

246. Allakativ səmərəlilik nədir?

- ✓ resursların optimal bölgüsü
- alıcıların bütün tələbatları yüksək səviyyədə ödənilir
- bütün tarazlı vəziyyətdədirlər
- bütün firmalar iqtisadi mənfəət əldə edirlər
- cəmiyyətə zəruri olan hər bir əmtəə ən az xərclərlə istehsal olunur

247. Tarazlıq qiyməti uzunmüddətli orta istehsal xərclərinə bərabər olduqda və firma iqtisadi mənfəətin sıfıra bərabər olduğu həcmdə məhsul buraxılışı həyata keçirdikdə bazarın belə halı necə adlanır?

- itkisizlik nöqtəsi
- ✓ sahənin uzunmüddətli tarazlığı
- firma qısamüddətli tarazlığı
- bağlanma nöqtəsi
- mənfəətin maksimumlaşması nöqtəsi

248. Özü qiymət siyasəti aparmayan, yalnız bazar qiymətlərinə uyğunlaşan firma belə adlanır.

- ✓ təkamil rəqabətli firma
- oliqopsoniya
- monopsoniya
- oliqopoliya
- inhisar

249. Təkamil rəqabətin çatışmazlıqlarına nə aid deyil?

- ✓ Sadalananların hamısı təkamil rəqabətin çatışmazlıqlarına aiddir
- İnhisarların yaranma tendensiyasını doğurur
- Məhsulun differensiasiyasını nəzərdə tutmur
- Ona bazar qeyri-müəyyənliyi və risk xasdır
- İnsanlar arasında əmlak qeyri-bərabərliyinin təzahürünə aparır

250. Təkamil rəqabətin üstünlüklərinə nə aid deyil?

- ✓ Sadalananların hamısı təkamil rəqabətin üstünlüklərinə aiddir
- Özünütənzimləmə qabiliyyəti
- İstehsal səmərəliliyi təmin edilir
- Resursların bölgüsünün səmərəliliyi təmin edilir
- Sahibkar fəallığı inkişaf etdirir

251. Bazar qiyməti ilə məhsul satışından əldə olunan pulla onun istehsalına çəkilən son hədd xərclərinin məbləği arasındakı fərq:

- ✓ istehsalçının əlavə gəliridir
- dəyişən xərclərdir
- sabit xərclərdir
- mühasibət mənfəətdir
- iqtisadi mənfəətdir

252. Bazarda təkamil rəqabət şərtləri o vaxt yerinə yetirilir ki;

- yuxarıda göstərilən bütün şərtlər yerinə yetirilməlidir
- ✓ firmalar bazar qiymətlərinə təsir göstərmir
- firmalar iqtisadi mənfəət əldə edə bilmir
- istehlakçılar bazar haqqında tam informasiyaya malik deyillər
- firmalar müxtəlif əmtəələr istehsal edir

253. Təkamil rəqabətli bazarda iqtisadi mənfəət:

- ✓ uzunmüddətli dövr ərzində ola bilməz
- daima yeri var
- əgər son hədd gəliri son hədd xərclərindən çox olarsa ola bilər

- əgər ümumi xərclər firmanın ümumi gəlirindən çox olarsa ola bilər
- mühasibat mənfəəti ilə üst-üstə düşür

254. İstehsal səmərəliliyi təxmin edir:

- ✓ cəmiyyət üçün zəruri olan hər bir əmtəə ən aşağı xərclərlə ilə istehsal olunur
- alıcıların bütün tələbatları ən yaxşı halda ödənilir
- bütün firmalar tarazılı vəziyyətdə olur
- bütün firmalar iqtisadi mənfəət alır
- cəmiyyətin resursları elə bölünüb ki, hansı ki, ictimai tələbatların ödənilməsini maksimallaşdırır

255. Təkmil rəqabətli firma mənfəəti maksimumlaşdırır, əgər:

- qiymət orta xərclərə bərabər olarsa
- əmtənin qiyməti orta dəyişən xərclərə bərabər olarsa
- ✓ son hədd gəliri son hədd xərclərinə bərabər olarsa
- orta gəlir orta xərclərə bərabər olarsa
- firmanın təkcə mühasibat mənfəəti deyil, iqtisadi mənfəəti də olarsa

256. Təkmil rəqabət əlamətlərinə aid olmayanları göstərin:

- ✓ qiymət diskriminasiyası
- hər bir rəqibin qərar qəbul etmək azadlığı
- iştirakçıların çoxluğu
- istehsal resurslarının mobilliyi
- rəqib tərəflərin hər birinin tələb, təklif və qiymət haqqında informasiyalaşması

257. Hansı bazar quruluşunda firmalar sərbəst olaraq sahəyə daxil ola və oradan çıxsa biləcək?

- oliqopoliya
- duopoliya
- ✓ təkmil rəqabət
- inhisar
- inhisarçı rəqabət

258. Heç biri əmtənin bazar qiymətinə təsir edə bilməyən eyni məhsul istehsal edən çoxsaylı firmaların bazar quruluşu, bu:

- duopoliya
- ✓ təkmil rəqabət
- inhisar
- oliqopoliya
- inhisarçı rəqabət

259. Təkmil rəqabətin şərti deyil:

- sahəyə girişin və aradan çıxışın azadlığı
- çoxlu miqdarda sərbəst istehlakçılar
- çoxlu miqdarda sərbəst istehsalçılar
- ✓ əmtəələrin differensiasiyası
- qiymətlərə təsir etmənin mümkünsüzlüyü

260. İnhisarçı firmanın davranışı üçün səciyyəvi olan:

- ✓ inhisar maksimum mənfəəti təmin edən qiymət və istehsal həcmi seçir
- inhisar həmişə istehsal xərclərinin minimum səviyyəyə qədər azaltmağa çalışır
- inhisar həmişə yalnız istehsal həcmi seçir və qiymətə təsir edə bilmir
- inhisar mənfəətin maksimumlaşdırılmasında maraqlı deyil
- inhisar həmişə differensiallaşdırılmış məhsul buraxır

261. İnhisarçı bazarda tarazlıq şəraitində:

- √ əmtəələr son hədd xərclərindən yüksək qiymətə satılır
- əmtəələr son hədd gəlirlərinə bərabər qiymətə satılır
- əmtəələr orta xərclərə bərabər qiymətə satılır
- əmtəələr təkmil rəqabət şəraitində olan qiymətlərə satılır
- əmtəələr son hədd xərclərinə bərabər qiymətə satılır

262. Hansı rəqabət strukturu şəraitində firma uzunmüddətli dövrdə iqtisadi mənfəət əldə edir?

- √ İnhisar
- İnhisarçı rəqabət
- Oliqopoliya
- Oliqopsoniya
- Təkmil rəqabət

263. İnhisarçı firma qiymət diskriminasiyası həyata keçirərsə:

- √ firmanın gəliri vahid qiymətə satıldığından çox olar
- topdansatış alğıları üstünlük əldə edər
- onun istehsalının həcmi azalar
- doğru cavab yoxdur
- bazarda əmtəə qıtlığı yaranar

264. İstehsal həcmnin artması ilə inhisar üçün qaçılmazdır:

- √ onun son hədd gəlirinin azalması
- onun ümumi gəlirlərinin azalması
- onun son hədd xərclərinin azalması
- onun məhsullarının qiymətinin yüksəlməsi
- onun mənfəətinin artması

265. Təbii inhisar dövlət tərəfindən tənzimlənməlidir, çinki əks halda:

- √ təklif optimal həcmdən az olacaq
- başqa firmalar sahəyə daxil ola bilməyəcək
- məhsul artıqlığı baş verəcək
- firma itkilərlə üzləşəcək
- ehtiyatların soyğunçuluqla istifadəsi boş verə bilər

266. İnhisarçı firmanın tarazlığını hansı şərt əks etdirir?

- √ $MC=MR<P$
- $MC<MR=P$
- $AC=MC<MR$
- $AC=MP$
- $MC=MR=P$

267. Təbii inhisar üçün xarakterik deyil:

- √ onun məhsuluna aşağı tələb
- yüksək sabit xərclər
- aşağı son hədd xərcləri
- bütün sadalananlar təbii inhisarlar üçün xarakterikdir
- yüksək ilkin kapital qoyuluşu

268. Mənfəəti maksimumlaşdıran inhisar, öz əmtəəsinə qiyməti aşağı salacaq, əgər:

- √ son hədd gəliri son hədd xərclərindən çoxdursa
- reklama xərclər artırsa
- son hədd gəliri son hədd xərclərinə bərabərdirsə

- son hədd gəliri son hədd xərclərindən aşağıdırsa
- orta xərclər aşağı düşürsə

269. Əgər əmtəələr bir neçə firma tərəfindən istehsal olunursa, hansı şəraitdə inhisar onlardan daha aşağı xərclərlə istehsal edə biləcək?

- ✓ təbii inhisar
- oliqopoliya
- monopsopiya
- duopoliya
- sadə inhisar

270. İnhisarın mənfi xüsusiyyətlərinə aid deyil:

- ✓ sadalananların hamısı inhisarların mənfi xüsusiyyətləridir
- xammalın qiymətinin aşağı salınması
- resur bölgüsünün qeyri-səmərəliliyi
- gəlirlərin qeyri-bərabərliyinin artması
- məhsulun qiymətinin artırılması

271. Qapalı inhisar tipinə aiddir:

- ✓ firma məhsul satışı üzrə müstəsna hüquqa malikdir;
- firma çox aşağı istehsal xərcləri ilə məhsul istehsal edir;
- firma məhsulu minimal qiymətlə satır;
- düzqün cavab yoxdur
- əhəmiyyətli dərəcədə müsbət miqyas effekti mövcuddur;

272. İnhisar hökmürlüğü tullantısız texnoloqiya əsaslanan məbil istehsalı olan inhisar hansı tipə aiddir?

- ✓ açıq inhisarı
- qapalı inhisar
- dövlət inhisar
- monopsoniya
- təbii inhisar

273. Yeni firmaların sahəyə daxil oşlması üçün maneələrə aiddir:

- ✓ bütün göstərilənlər
- miqyas effekti
- tanınmış ticarət nişanları
- firmaların razılaşdırılmış qiymət siyasəti yeritməsi
- patentlər

274. Müasir antiinhisar tənziqlənməsinin əsas obyektlərinə aiddir:

- ✓ bütün sadalananlar
- firmaların qovuşması
- qiymətlərlə bağlı sövdələşmələr
- qiymətləri saxlamaq məqsədilə ticarətin məhdudiyətləri
- bazarın inhisarlaşması

275. Bütün birləşmiş firmaların öz kommersiya və istehsal müstəqilliyini itirdiyi inhisar forması, bu:

- ✓ trestdir
- sindikattır
- konserndir
- sadalananlardan heç bir
- karteldir

276. İnhisarın forması deyildir:

- √ səhimdar cəmiyyəti
- trest
- konsern
- sadalananlardan heç biri
- sindikat

277. İnhisarçı sahəyə digər firmaların girməsi yolundakı baryerlərə aid deyil:

- √ firmanın istehsal etdiyi əmtəyə tələbin yüksək elastikliyi
- bu fəaliyyət növünü yalnız bir firmaya icazə verən dövlət lisenziyaları
- nadir xammal resursuna sahib olmaq
- bütün sadalananlar sahəyə daxil olmaq üçün baryerdir
- bu əmtənin istehsalına müstəsna hüquqları firmaya verən patentlər

278. Antiinhisar qanunvericiliyinin başlıca məqsədi:

- √ bazarda rəqabət şərtlərini saxlamaqdır
- büdcəyə vergi daxilolmalarını artırmaqdır
- aşağı qiymətlərin təyin edilməsidir
- kiçik biznesə yardım etməkdir
- istehlakçıların hüquqlarını qorumaqdır

279. İnhisar şəraitində qiymətlərin artması bu səbəbdən saxlanılır:

- √ alıcılıq qabiliyyətinin məhdudluğu
- əmtələrin defisiti
- qiymət diskriminasiyası
- inhisar şəraitində qiymətlərin artması heç nə ilə məhdudlanmamışdır
- resurslara qiymətlərin artması

280. İnhisarın səciyyəvi xüsusiyyətlərinə aid deyildir?

- √ bütün resursların tam mobilliyi
- bazar qiymətinə təsir göstərmək imkanı
- inhisar mənfəətini mənimsəmək
- digər firmaların bazara girişinə mane olmaq imkanlarının olması
- istehsalın əksər hissəsinin bir firmada təmərküzləşməsi

281. Bazarın inhisarlaşması zamanı rifahın xalis itkiləri aşağıdakında təzahür edir:

- inhisarçılığın təklifi mütləq qeyri, elastikiyidir
- inhisarlaşdırma məhsul artıqlığının yaratmasını şərtləndirir
- inhisarlaşdırma məhsul qıtlığının yaratmasını şərtləndirir
- inhisarçı rəqabət qiymətindən yüksək qiymətə satır və inhisarçının təklifi rəqabət təklifindən yüksəkdir
- √ inhisarçı rəqabət qiymətindən yüksək qiymətə satır və inhisarçının təklifi rəqabət təklifindən aşağıdır

282. Birinci növ qiymət diskriminasiyası nə deməkdir?

- tələbi qiymət elastikliyindən asılı olaraq qiymətlər dəyişdirilir
- √ müxtəlif alıcılara müxtəlif əmtəə vahidləri müxtəlif qiymətə satılır
- alınan əmtələrin sayından asılı olaraq qiymətlər fərqlənir
- bəzi alıcılar qrupuna qiymət güzəştləri tətbiq olunur
- kefiyyətindən asılı olaraq əmtələrin qiymətləri fərqləndirilir

283. Üçüncü növ qiymət diskriminasiyası nə deməkdir?

- √ bəzi alıcılar qrupuna qiymət güzəştləri tətbiq olunur
- alınan əmtələrin sayından asılı olaraq qiymətlər fərqlənir
- tələbi qiymət elastikliyindən asılı olaraq qiymətlər dəyişdirilir

- keyfiyyətindən asılı olaraq əmtələrin qiymətləri fərqləndirilir
- müxtəlif alıcılara müxtəlif əmtəə vahidləri müxtəlif qiymətə satılır

284. İkinci növ qiymət diskriminasiyası o deməkdir ki;

- ✓ qiymətlər alınan əmtəənin miqdarından asılı olaraq fərqlənir
- alıcıların müxtəlif kateqoriyalarına qiymət imtiyazları verilir
- qiymətlər tələbin elastiklik qiymətindən asılı olaraq dəyişir
- qiymətlər əmtəənin keyfiyyətindən asılı olaraq dəyişir
- əmtəənin müxtəlif hissələri müxtəlif alıcılara müxtəlif qiymətə satılır

285. Qiymət diskriminasiyası, bu:

- ✓ eyni məhsulun müxtəlif qiymətlərlə müxtəlif alıcılara satışıdır
- işçiyə onun milliyyətindən və cinsindən asılı olaraq əməkhaqqının müxtəlifliyi
- istehlak əmtələrinə yüksək qiymətin təyin edilməsi
- qiymətlərin daimi artımı
- daha keyfiyyətli əmtəəyə qiymət artımıdır

286. Mənfəəti maksimallaşdırmaq üçün inhisarçı firma istehsalın elə həcmi seçməyə çalışır ki, orada:

- ✓ son hədd gəliri son hədd xərclərinə bərabər olsun
- son hədd xərcləri ümumi xərclərə bərabər olsun
- son hədd gəliri orta xərclərə bərabər olsun
- son hədd xərcləri minimal olsun
- son hədd xərcləri məhsulun qiymətinə bərabər olsun

287. İnhisarçı firmanın davranışına xarakterik olan odur ki, o, cəhd edir:

- ✓ az məhsul istehsal etməyə və ona yüksək qiymət müəyyən etməyə
- istehsalın elə həcmi seçir, $MR=P$ olsun
- son hədd xərclərinə müvafiq olan qiyməti müəyyən etməyə
- alıcı tələbinə uyğun əmtəəni istehsal etsin
- çox məhsul istehsal etməyə və ona mümkün olan aşağı qiymət müəyyən etməyə

288. Anti-inhisar Şerman qanunu harada və nə vaxt qəbul olunmuşdur?

- ✓ 1890-cı ildə ABŞ-da
- 1914-cü ildə ABŞ-da
- 1935-ci ildə Belçikada
- 1937-ci ildə Danimarkada
- 1889-cu ildə Kanadada

289. Yüksək inhisarçı mənfəət götürmək məqsədilə müvazinətli qiymətdən yuxarı və ya aşağı xüsusi bazar qiymətinin müəyyənləşdirilməsi adlanır:

- ✓ inhisarçı qiyməti
- satıcı qiyməti
- sövdələşmə qiyməti
- sərbəst qiymət
- alıcı qiyməti

290. Əvəzedicisi olmayan əmtəənin sahədə vahid istehsalçısı, bu:

- ✓ inhisar
- təkmil rəqabətli firma
- monopsoniya
- duopoliya
- oliqopoliya

291. İqtisadiyyatda inhisarçı tendensiyalar nə vaxt xüsusilə güclənmişdi?

- √ XIX və XX əsrlərin hüdudunda
- XIX əsrin birinci yarısında
- XX əsrin ikinci yarısında
- hazırkı dövrdə
- XVIII əsrdə

292. Hər bir məhsul vahidini eyni qiymətə satan inhisar, bu:

- √ sadə inhisardır
- dövlət inhisarıdır
- mönopsaniyadır
- oliqopoliyadır
- təbii inhisardır

293. İlk Antiinhisar qanunu qəbul edilmişdir:

- √ Kanadada 1889 cu ildə
- ABŞ -da 1914 cü ildə
- Belçikada 1935 ci ildə
- Danimarkada 1937 ci ildə
- ABŞ -da 1990 cı ildə

294. Mütləq inhisar meydana gələ bilər, əgər:

- √ inhisarın buraxdığı əmtəənin əvəzediciləri yoxdursa
- inhisarçı firmanın əmtəəsi böyük tələbə malikdirsə
- inhisarçı firma tarazlı qiymətdən aşağı xərclərlə istehsal etirsə
- sadalanan hallardan heç birində
- bazarda həcminə görə böyük inhisar firması fəaliyyət göstərsə

295. Azərbaycan Respublikasında Antiinhisar qanunvericiliyinə uyğun olaraq hansı müəssisələr inhisar hesab olunur?

- √ satışın 35 % ni öz əlində cəmləşdirən iki müəssisə
- satışın 20% ni öz əlində cəmləşdirən bir müəssisə
- satışın 50% ni öz əlində cəmləşdirən iki müəssisə
- istehsalın 50% -ni öz əlində cəmləşdirən bir müəssisə
- istehsalın 70% ni öz əlində cəmləşdirən müəssisə

296. Təbii inhisar:

- √ nadir və sərbəst təkrar istehsal oluna bilməyən elementlərin sahibi olan istehsal
- əlverişsiz istehsal şəraitinə malik olan istehsalçı
- istehsalın həcmi razılaşırdıran müəssisələr birliyi
- rəqabət nəticəsində yaranan inhisar
- əlverişli istehsal şəraitinə malik olan istehsalçı

297. İstehsal inhisarçılığı nədir?

- √ müəyyən növ məhsul istehsalının əsas hissəsinin bir istehsalçının əlində cəmlənməsidir;
- dövlət tərəfindən təmin edilən əmtəə satışına əlverişli şəraitdir
- istehsalçı müəssisələrin birləşməsidir;
- hansısa bir əmtəənin ancaq iri müəssisələrdə istehsal olunması
- əmtəə və xidmətlərin əlverişli istehsal şəraitidir

298. İnhisarçı rəqabət təkmil rəqabətdən onunla fərqlənir ki:

- ayrıca firma bazara sahəyə nisbətən az məhsul çıxarır
- sahədə digər kapitalların gəlməsi üçün maneə yoxdur

- ✓ əmtəələrin müxtəlifliyi mövcud olur
- bütün sadalanan xüsusiyyətlər ilə
- sahə bazarında çoxlu firmalar mövcud olur

299. İnhisarçı rəqabət şəraitində səmərəlilik itkisi nə ilə kompensasiya edilir?

- resursların daha optiməl istifadə edilməsilə;
- heç nə ilə kompensasiya edilmir
- ✓ istehlakçı seçimi imkanlarının genişlənməsilə;
- daha aşağı qiymətlərlə;
- böyük istehsal həcmilərlə;

300. İnhisarçı rəqabətin səmərəsizliyi nədə təzahür edir?

- resursalar optimal üsulla bölüşdürülmür;
- istehsal gücləri tam istifadə edilmir;
- ✓ bütün göstərilənlərdə
- əmtəələr az miqdarda buraxılır;
- əmtəələr yüksək qiymətlərlə satılır;

301. İnhisarçı rəqabətli sahədə tarazlıq qərarlaşır, əgər:

- orta xərclər son hədd xərclərinə bərabər olarsa
- firmaların son hədd gəliri orta gəlirdən yüksək olarsa
- firmalar iqtisadi mənfəət əldə edirlərsə
- orta xərclər son hədd xərclərindən yüksək olarsa
- ✓ qiymət uzunmüddətli orta xərclər səviyyəsində olarsa

302. Əgər sahədə firmaların sayı artarsa, inhisarçı rəqabət bazarında firmanın vəziyyətində nə dəyişiklik baş verər?

- ✓ bütün göstərilənlər baş verər;
- göstərilənlərin heç biri baş verməz
- onun məhsuluna tələb azalar;
- onun məhsuluna tələbin elastikliyi yüksələr;
- firmanın bazar payı azalar;

303. İnhisarçı rəqabət şəraitində firmanın davranışındakı rəqabət elementləri nə ilə əlaqədardır?

- ✓ sahədə istehsalçıların sayının çox olması ilə;
- sahədə istehsalçıların sayının az olması ilə;
- məhsulun differensiyası ilə;
- sahədə firmanın strateji qarşılıqlı təsiri ilə;
- bütün yuxarıda göstərilənlər ilə

304. Hansı halda inhisarçı rəqabətli firma istehsalı dayandırmalıdır?

- əgər son hədd gəliri son hədd xərclərinə bəbədir;
- ✓ əgər onun məhsulunun qiyməti orta dəyişən xərcləri ödəmir;
- firma heç bir halda istehsalı dayandırmamalıdır
- əgər məhsulun qiyməti son hədd xərclərindən yüksəkdir;
- əgər onun məhsulunun qiyməti orta xərcləri ödəmir;

305. Məhsul differensiallaşmasının ilkin şərti nədir?

- bazarın kəmiyyəti;
- ✓ istehsalçı üstünlükverimlərindəki fərqlər;
- bazarda əmtəə qıtlığı
- vergilərin səviyyəsi;
- qiymətin mövsümü dəyişmələri;

- 306.** Qeyri-təkmil rəqabət şəraitində istehsal səmərəliliyinə çatılmır, çünki:
- qiymət diskriminasiyası mövcuddur
  - ✓ firmalar qiymətləri qaldırır və əmtəə istehsalı həcmi azaldırlar
  - firmalar differensiasiya edilmiş məhsullar istehsal edirlər
  - sahədə məhdud sayda istehsalçı fəaliyyət göstərir
  - əmtəə alıcısının miqdarı məhduddur
- 307.** Uzunmüddətli dövrdə inhisarçı rəqabət bazarında tarazlıqla uzunmüddətli dövrdə təkmil rəqabət bazarında tarazlığın oxşarlığı ondadır ki;
- bütün cavablar doğrudur
  - bazarın bərabər paylara bölünməsi mövcuddur
  - ✓ firmalar iqtisadi mənfəət əldə etmirlər
  - bazar qiymətləri son hədd xərclərinə bərabərdir
  - firmalar əmtəələri eyni bir qiymətə satırlar
- 308.** İnhisarçı rəqabət şəraitində fəaliyyət göstərən firmalar qısamüddətli dövrdə iqtisadi mənfəət əldə edərlərsə, bu o deməkdir ki, uzunmüddətli dövrdə:
- bazarda əmtəələrin qıtlığı yaranacaq
  - ✓ bazarda firmaların sayı artacaq
  - onların əldə etdiyi iqtisadi mənfəət artacaq
  - firmalar daha aşağı son hədd xərcləri ilə istehsal edəcəklər
  - bazarda firmaların sayı azalacaq
- 309.** İnhisarçı rəqabətin inhisarla oxşarlığı ondadır ki;
- ✓ firmalar bazar hökmüranlığına malikdirlər
  - sahədə iri firmalar fəaliyyət göstərir
  - firmalar sahəyə tam nəzarətedirlər
  - firmalar iqtisadi mənfəət əldə edirlər
  - əmtəələrə tələbin mütləq elastikliyi mövcuddur
- 310.** Firma əmtəələrinin differensiallaşdırmasını həyata keçirir ki;
- ✓ öz mənfəətini artırırsın
  - dünya standartlarının tələblərinə uyğunlaşsın
  - istehlakçıların tələbatları daha dolğun ödənilsin
  - rəqabətin tələblərinə uyğunlaşsın
  - istehlakçılara əmtəələrin seçimi imkanlarını asanlaşdırırsın
- 311.** Əmtəələrin differensiallaşdırılması nəyi nəzərdə tutur?
- firmanın istehsal məhsulun istehlak keyfiyyətlərinin yüksəldilməsinə çalışması
  - doğru cavab yoxdur
  - ✓ rəqabət əmtəələrinin sırasında firmanın öz əmtəəsini fərqləndirməsi
  - firmanın istehsal etdiyi məhsulların keçidinin genişləndirilməsi
  - firmanın istehsal etdiyi əmtəənin konstruksiyasında dəyişiklik edilməsi
- 312.** İnhisarçı rəqabətin üstünlüyü ondadır ki:
- bazar nöqtəyi-nəzərindən firmalar səmərəli məhsul həcmi istehsal edirlər
  - cəmiyyət nöqtəyi-nəzərindən resurslardan səmərəli istifadəyə səbəb olur
  - təkmil rəqabət firmalar arasında qızğın «qiymət müharibələrinə» aparır
  - qiymətlər çox aşağı səviyyədə saxlanılır
  - ✓ məhsulların müxtəlifliyi istehlakçıların zövqlərini daha yaxşı reallaşdırmağa imkan yaradır
- 313.** Hal-hazırkı dövrdə rəqabətin ən geniş yayılmış tipi:

- √ inhisarçı rəqabət
- duopoliya
- oliqopoliya
- inhisar
- mükəmməl rəqabət

314. İqtisad elmində inhisarçı rəqabətin araşdırılması nə zaman meydana gəlmişdir?

- XX əsrin 50-ci illərində;
- √ XX əsrin 30-cu illərində;
- XIX əsrin sonunda ;
- XX əsrin əvvəllərində;
- XX əsrin 80-ci illərində

315. İnhisarçı rəqabət şəraitində fəaliyyət göstərən firma mənfəəti maksimumlaşdırır, budur:

- √ son hədd gəliri son hədd xərclərinə bərabərdir;
- son hədd xərcləri minimaldır
- son hədd xərcləri məhsulun qiymətinə bərabərdir;
- orta gəlir orta xərclərə bərabərdir;
- son həddə xərcləri ümumi sabit xərclərə bərabərdir;

316. İnhisarçı rəqabət şəraitində firmanın davranışı üçün səciyyəvi olmayanı göstərin.

- sahəyə giriş və çıxış kifayət qədər sərbəstdir;
- √ mənfəətin maksimumlaşdırılmasına maraqlı deyillər
- həmişə fərqli məhsullar istehsal edirlər;
- öz məhsullarının reklamına böyük diqqət yetirirlər;
- məhsulun həcmnin və qiymətinin maksimum mənfəətin əldə edən səviyyəsini seçirlər;

317. İnhisarçı rəqabət şəraitində firmanın davranışındakı inhisar elementləri nə ilə əlaqədardır?

- bütün yuxarıda sadalananlar ilə
- sahədə firmaların strateji qarşılıqlı təsiri ilə
- sahə həddlərinin olmaması ilə
- sahədə böyük sayda istehsalçılar ilə
- √ məhsulun differensiyası ilə

318. İnhisarçı rəqabət hansı bazar strukturlarının cəhətlərini özündə birləşdirir?

- təkmil inhisar və oliqopsoniya
- oliqopoliya və oliqopsoniya
- inhisar və oliqopoliya
- monosopiya və oliqopoliya
- √ təkmil rəqabət və inhisar

319. Məhsul differensiasiyası nədir?

- müxtəlif sahələrdə firmanın öz məhsullarının yerləşdirilməsi
- alınan əmtənin miqdarından asılı olaraq qiymətlərin dəyişməsi;
- ayrı-ayrı alıcılar kateqoriyasına qiymət imtiyazlarının verilməsi;
- müxtəlif alıcılara müxtəlif əmtəə vahidlərinin müxtəlif qiymətlərlə satılması;
- √ bazar hökmranlığını möhkəmləndirmək məqsədilə firmanın məhsulunun alıcının gözündə fərqləndirmək

320. Qeyri-təkmil rəqabət nəzəriyyəsini kim yaratmışdır?

- V. Pareto
- √ C. Robinson
- E. Çemberlin
- C. Keyns

- L. Erxard

321. İnhisarçı rəqabət nəzəriyyəsini kim yaratmışdır?

- M. Fridman
- ✓ E. Çemberlin
- A. Marşall
- C. Keyns
- A. Piqo

322. Nə inhisarçı rəqabətin əlaməti deyil?

- Sahədə çoxlu firma fəaliyyət göstərir
- ✓ Sahəyə yeni istehsalçıların gəlməsinə yüksək maneələr
- Sadalananların hamısı inhisarçı rəqabətin əlamətləridir
- Firmanın təklifi sahənin təklif həcmi ilə müqayisədə cüzidir
- Firmalar differensiasiyalaşmış məhsul istehsal edirlər

323. İnhisar rəqabəti şəraitində uzunmüddətli dövrdə firmaların davranışı oxşardır:

- ✓ təkmil rəqabətli firmalara
- sadalanan strukturların heç birində
- duopolialara
- oliqopolialara
- monopolialara

324. İnhisar rəqabəti şəraitində qısamüddətli dövrdə firmaların davranışı oxşardır:

- duopolialara
- sadalanan strukturların heç biri
- ✓ inhisarlara
- oliqopolialara
- təkmil rəqabətli firmalara

325. İnhisarçı rəqabət təkmil rəqabətdən onunla fərqlənir ki:

- sahə bazarında çoxlu firmalar mövcud olur
- bütün sadalanan xüsusiyyətlər ilə
- sahədə digər kapitalların gəlməsi üçün maneə yoxdur
- nəinki bütün sahə, hətta ayrıca firma bazara nisbətən az məhsul çıxarır
- ✓ əmtələrin müxtəlifliyi mövcud olur

326. Müxtəlif məhsullar istehsal edərək rəqabət aparan çoxlu firmaların olduğu bazar quruluşu - bu:

- inhisar
- təkmil rəqabət
- duopolya
- oliqopolya
- ✓ inhisarçı rəqabət

327. Təkmil və inhisarçı rəqabət bazarlarının ümumi cəhəti:

- təkmil və inhisar rəqabəti üçün sadalananlar arasında ümumi cəhət yoxdur
- ✓ bazarda çoxlu alıcılar və satıcılar fəaliyyət göstərir
- firma məhsuluna tələb qrafiki üfüqi xətt formasındadır
- müxtəlif əmtələr istehsal edir
- eyni təbiətli əmtələr istehsal edirlər

328. Bertrana modelinin başqa adı necədir?

- saziş modeli
- √ şurlu rəqabət modeli;
- sınığ tələb ayrısı modeli;
- qeyri-rəqabətli model;
- qiymət liderliyi modeli;

329. Bertrana tarazlığı nəyi göstərir?

- firmalara kartel sazişi bağlanmaq əlverişlidir;
- √ qiymət orta istehsal xərcləri səviyyəsinə düşmüşdür və onun sonrakı azalması firmaya fayda gətirmir;
- rəqibin verilmiş buraxılış həcmində firmalardan heç birində buraxılış həcmi dəyişməyə stimullandırılır;
- hər iki firmanın buraxılış həcmi bərabərləşir;
- sahəyönümlü başqa firmalar daxil ola bilər

330. Kurno tarazlığına uyğun gələni göstərin?

- firmalara kartel sazişi bağlanmaq əlverişlidir;
- hər iki firmanın buraxılış həcmi bərabərləşir;
- qiymət orta istehsal xərcləri səviyyəsinə düşmüşdür və onun sonrakı azalması firmaya fayda gətirmir;
- √ rəqibin verilmiş buraxılış həcmində firmalardan heç birində buraxılış həcmi dəyişməyə stimullandırılır;
- sahəyönümlü başqa firmalar daxil ola bilər

331. Bir firmanın istehsal həcmi digər firmanın istehsal həcmindən funksional asılığını əks etdirən qrafik necə adlanır?

- firmanın təklif ayrısı;
- √ firmanın reaksiya ayrısı
- firmanın tələb ayrısı;
- istehsal funksiyası;
- inkişaf traektoriyası;

332. Kartel sövdələşmələri hansı formalarda həyata keçirilə bilər?

- bazarların bölgüsü;
- √ bütün göstərilən formalarda
- vahid qiymətlərin qoyulması;
- vahid satış təşkilatının yaradılması;
- istehsal kvotasının qoyulması;

333. Oliqopolikyada firmaların hansı davranış strategiyası növünü onların qarşılıqlı təsir reaksiyası üsulundan asılı olaraq müəyyənləşdirirlər?

- √ kooperativ və kooperativ olmayan
- xalis və qarışıq
- rəqabətli və qeyri-rəqabətli;
- təkmil və qeyri-təkmil
- açıq və bağlı

334. Differensial oligopoliyaya göstərilən sahələrdən hansı uyğun gəlir?

- √ məişət texnikasının istehsalı
- təbii qazın hasilatı
- alyumium istehsalı
- polat istehsalı
- neft hasilatı

335. Xalis oligopoliyaya göstərilən sahələrdən hansı uyğun gəlir?

- √ polad istehsalı;
- avtomobil istehsalı;
- kompyuter istehsalı

- yol texnikasının istehsalı
- məişət texnikasının istehsalı;

336. Oliqopolist firmaların çatışmazlıqlarına aid deyil:

- √ iri həcmdə istehsalları həyata keçirmək imkanı
- müəssisənin ölçüləri çox sərt amirlik idarəetmə sistemi tələb edir
- bazardakı satıcı ilə firmanın ali rəhbərliyi arasında çox böyük məsafə var
- bazar seqmentlərinin öyrənilməsində mobilliyin kiçikliyi
- çox iri inzibati struktur

337. Oliqopoliyanın təkmil rəqabətdən fərqi ondadır ki;

- √ sahəyə daxil olmaq üçün maneələr mövcuddur
- oliqopoliya şəraitində təkmil rəqabətdə olduğundan daha çox məhsul istehsal olunur
- oliqopoliya zamanı daha aşağı qiymətlər müəyyənləşdirilir
- onlar arasında əhəmiyyətli fərqlər yoxdur
- məhsullar differensiallaşdırılmışdır

338. Oyunlar nəzəriyyəsi aşağıdakı ehtimal üzərində qurulur:

- √ hər bir firma öz rəqiblərinə davranışının rəşional olduğunu hesab edir
- hər bir firma öz sahəsində lider olmağa çalışır
- firmalar həmişə razılaşmasını rəqabətdən üstün tuturlar
- firmalar iqtisadi mənfəət əldə etmirlər
- firma öz rəqiblərinin strategiyasını nəzərə almır

339. Sınıq tələb əyrisi əks etdirir:

- √ oliqopoliya zamanı qiymətlərin sabitliyini
- inhisarçı rəqabət zamanı firmaların davranışını
- kartel qiymət əmələgəlməsini
- lider firmaların davranışını
- diopoliya davranışını

340. Kurnonun duapoliya modelinin xüsusiyyəti ondadır ki;

- firmalar kartel müqaviləsi bağlayırlar
- firmaların son hədd xərcləri bərabərdir
- firmaların məhsulları bircinslidir
- firma hesab edir ki, rəqibin qiyməti dəyişməzdir
- √ firma hesab edir ki, rəqibin buraxılış həcmi dəyişməzdir

341. Bertranın duopoliya modelinin xüsusiyyəti ondadır ki;

- √ firma hesab edir ki, rəqibin qiyməti dəyişməzdir
- firmaların məhsulları bircinsdir
- firma hesab edir ki, rəqibin buraxılış həcmi dəyişməzdir
- firmalar kartel müqaviləsi bağlayırlar
- firmaların son hədd xərcləri bərabərdir

342. Oliqopolik sahə lider firmanın mövcudluğu ilə səciyyələnərsə, bu zaman;

- √ autsayder firmalar qiymətlərini lider firmanın qiymətlərinə uyğunlaşdırırlar
- sahədə «qiymət müharibəsi» baş verir
- yalnız lider firmanın mənfəəti maksimumlaşır
- autsayder firmalarının qiyməti lider firmanın qiymətlərindən xeyli aşağı olur
- autsayder firmalar mənfəət əldə etmir

343. Sahədə fəaliyyət göstərən firmalar hansı rəqabət quruluşunda bir-birindən daha çox asılıdırlar?

- √ oliqopoliya
- inhisar
- inhisarçı rəqabət
- monopsoniya
- təkmil rəqabət

344. Oliqopolianın əlamətlərinə aşağıdakılar aid deyil:

- √ oliqopolist firma başqa firmaların davranışını nəzərə almır
- hər firmanın istehsal həcmi o qədər yüksəkdir ki, bütün sahənin təklifinə təsir edə bilər
- oliqopolianın məhsuluna tələb əyrisi inhisar şəraitindəki tələb əyrisinə bənzəyir
- oliqopolist firmalar rəqabətin qeyri-qiyət metodlarına üstünlük verirlər
- sahədə bir neçə iri firmalar üstün yer tuturlar

345. Sadalanan sahələrdən hansı bir qayda olaraq oliqopolik quruluşa malikdir:

- √ avtomobil istehsalı
- ticarət
- ayaqqabı istehsalı
- məişət xidmətləri
- kənd təsərrüfatı

346. İstehsal edilən məhsulun xarakterindən asılı olaraq oliqopolik bazarın hansı növlərini ayırırlar?

- √ xalis və differensial
- açıq və bağlı
- rəqabətli və rəqabətsiz
- kooperativ və kooperativ olmayan
- təkmil və qeyri təkmil

347. Kartel nədir?

- √ qiymətlər üzərində nəzarət məqsədilə istehsal həcmi məhdudluğu üzrə sazişə gəlmiş firmalar qrupu
- müxtəlif əmtəələr sataraq rəqabət aparan firmaların fəaliyyət göstərdiyi bazar quruluşu
- bir neçə iri firmanın fəaliyyət göstərdiyi bazar tipi
- xeyli firmaların fəaliyyət göstərdiyi bazarın növü
- eyni əmtəələr istehsal edən iki rəqib firmanın fəaliyyət göstərdiyi bazar quruluşu

348. Oyunlar nəzəriyyəsi kim tərəfindən işlənilib hazırlanmışdır?

- √ D.Neyman, O.Morgenstern
- A.Smit, D.Rikardo
- V.Pareto, L.Valras
- D.Robinson, E.Çemberlin
- K.Marks, F.Engels

349. Nə oliqopolianın səciyyəvi xüsusiyyəti deyil?

- √ Oliqopoliyalar yalnız yekcins məhsul istehsal edirlər
- Oliqopolist firmanın istehsal həcmi sahənin ümumi təklif həcminə təsir edir
- Sahədə bir neçə iri firma fəaliyyət göstərir
- Sadalananların hamısı oliqopolianın əlamətləridir
- Sahəyə daxil olmaq müxtəlif maneələrlə məhdudlaşdırılıb

350. Firmanın davranış strategiyası - budur

- √ rəqiblərin davranışını nəzərə almaqla qərarların qəbul edilməsi;
- firmanın mənfəətinin bölgüsü;
- dəyişməyən qiymət siyasətinin aparılması;

- bütün göstərilənlər
- bazarın payının saxlanılmasına cəht edilməsi;

351. Tələb sınıq əyrisi modeli, Kurno modeli, Bertran modeli, Ştəkelberq modeli – bunların hamısı davranış modelləridir:

- ✓ oliqopoliyaların
- inhisarların
- inhisar rəqabəti şəraitində firmaların
- monopsoniyaların
- təkmil rəqabətli firmaların

352. Firma hansı bazar quruluşu şəraitində daha çox başqa firmaların davranışını nəzərə almalıdır:

- ✓ oliqopoliya
- inhisar rəqabəti
- inhisar
- monopsoniya
- təkmil rəqabət

353. Qiymətdə liderlik modeli nə üçün xarakterikdir:

- ✓ oliqopoliyaya
- inhisarçı rəqabətə
- təkmil rəqabətə
- monopsoniyalar
- inhisara

354. «Oliqopoliya» məfhumunu ilk dəfə kim işlətmişdir:

- ✓ Edvard Çemberlin
- Oqyusten Kurno
- Cohan Robinson
- Con Qelbreyt
- Karl Marks

355. Duopoliya aşağıdakıların hansının növüdür?

- ✓ oliqopoliya
- təkmil rəqabət
- inhisarçı rəqabət
- sadalanan halların heç birinin
- inhisar

356. Firmalar arasında saziş hansı bazar quruluşunda geniş yayılmış haldır?

- ✓ oliqopoliya
- təkmil rəqabət
- inhisarçı rəqabət
- bütün sadalanan hallarda
- inhisar

357. Oliqopoliya – bu:

- ✓ bir neçə iri firmanın fəaliyyət göstərdiyi baza tipi
- qiymətlərə nəzarət məqsədilə istehsalın məhdudluğu haqqında müqavilə bağlamış firmalar qrupu
- bazarlarda qiymət artıran və azaldan firma
- qiymət diskriminasiyası həyata keçirən firma
- müxtəlif əmtələr istehsal edərək rəqabət aparan çoxlu firmaların bazarı

358. Eyni əmtəə istehsal edən yalnız iki satıcı rəqib olduğu bazar quruluşu modeli - bu:

- √ duopoliya
- oliqopoliya
- inhisarçı rəqabət
- təkmil rəqabət
- inhisar

359. Əlavə istehsal amili vahidinin tətbiqi nəticəsində əldə olunan satış pulu artımı belə adlanır:

- istehsal amilinin orta məhsulu
- √ istehsal amilindən son hədd gəliri
- istehsal amilinin ümumi məhsulu
- son hədd əvəzləmə norması
- istehsal amilinin son hədd məhsulu

360. Torpaq icarəçisi icarə müddətinin uzadılmasında maraqlıdır, əgər:

- √ differensial renta II varsa
- kənd təsərrüfatı məhsulunun qiyməti aşağı düşürsə
- torpaq təklifi artırsa
- sadalanan halların heç birində maraqlı deyil
- differensial renta I varsa

361. Differensial renta I yaranmasına nə səbəb ola bilər?

- √ Sadalananların hamısı differensial renta I yaranmasına səbəb olur
- Torpaq sahəsinin yerləşmə yeri
- Sahədə su mənbəyinin olması
- Nəqliyyat magistralına yaxınlıq
- Torpağın münbitliyi

362. Bir təsərrüfatçılıq obyektini kimi torpağa inhisar aşağıdakının yaranmasına səbəb olur:

- √ differensial renta
- inhisar rentası
- mütləq renta
- bərc faizi
- sahibkarlıq gəliri

363. Torpağın qiyməti

- √ kapitallaşmış rentadan ibarətdir
- yalnız tələb və təkliflə müəyyənləşir
- faiz dərəcəsi ilə düzmütənasibdir
- həmişə torpağın münbitliyindən asılıdır
- rentanın miqdarından asılı deyil

364. Torpaq qiymətinin ümumi meyli:

- √ artmağa
- müxtəlif keyfiyyətli sahələrin qiymətlərinin bərabərləşməsinə
- sabitləşməyə
- müxtəlif keyfiyyətli sahələrin qiymətlərindəki fərqlərin artmasına
- azalmağa

365. Differensial renta I əlaqədardır:

- √ təsərrüfatın ekstensiv metodlarla aparılması ilə
- təsərrüfatın intensiv metodlarla aparılması ilə
- sahələrarası rəqabətlə

- torpaq üzərində mülkiyyətin fərqləri ilə
- torpaq üzərində xüsusi mülkiyyətlə

366. Differensial renta II əlaqədardır:

- √ təsərrüfatın intensiv metodlarla aparılması ilə
- təsərrüfatın ekstensiv metodlarla aparılması ilə
- sahələrarası rəqabətlə
- torpaq üzərində mülkiyyətin formasındakı fərqlər ilə
- torpaq üzərində xüsusi mülkiyyətlə

367. Torpaq rentasının həcmində müxtəliflik əks etdirir:

- torpağın təklifinin tələbdən üstünlüyünü
- torpağın mülkiyyətçisi və muzzdlu fəhlə arasındakı münasibəti
- √ torpaq sahələrindən məhsuldarlığın son həddinin müxtəlifliyini
- torpağa tələb təklifdən üstündür
- torpaq üzərindən mülkiyyətin müxtəlif formalardan olmasını

368. Qısamüddətli dövrdə torpağın təklifi:

- √ tam qeyri-elastikdir
- mütləq elastiklik
- artır
- azalır
- vahid elastiklə xarakterizə olunur

369. Differensial rentanı I kim mənimsəyir?

- √ torpaq sahibi
- dövlət
- dövlət və icarədar
- muzzdlu işçi
- icarədar

370. Mütləq torpaq rentasının mövcud olması səbəbi?

- √ torpaq üzərində xüsusi mülkiyyət inhisarı
- torpağın müxtəlif keyfiyyətlərdə olması
- torpağın məhdudluğu
- torpaq üzərində ictimai mülkiyyət
- torpaq üzərində təsərrüfat obyektinin inhisarı

371. Əmtənin istehsalı üçün müəyyən miqdarda kapitalın istifadə olunmasının tələb olunduğunu səciyyələndirən əmtənin hansı xüsusiyyətidir

- kapital verimi
- kapital qoyuluşu
- ehtiyat tutumu
- √ kapital tutumu
- onların həyata keçirilməsi nəticəsində alınan məhsulun son hədd xərcləri son hədd gəlirindən yuxarı olarsa

372. Kapitala investisiyaları həyata keçiriləcək, əgər:

- √ onların həyata keçirilməsi nəticəsində alınan məhsulun son hədd xərcləri son hədd gəlirindən aşağıdırsa
- onların həyata keçirilməsi nəticəsində alınan məhsulun son hədd xərcləri son hədd gəlirindən yuxarı olarsa
- faiz dərəcəsi artarsa
- faiz dərəcəsi azalarsa
- mənfəət norması çoxalarsa yuxarı olmasa

373. Kapital qoyuluşlarının ödənişliliyi müəyyən olunur:
- √ gözlənilən mənfəətin investisiya həcminə faiz nisbəti kimi
  - avadanlığın dəyərinin onun xidməti müddətinə nisbəti kimi
  - sabit və dəyişən kapitallara xərclərin nisbəti kimi
  - avadanlığın xidmət müddətinin onun dəyərinə olan nisbəti kimi
  - gəlirlər axını və xərclər axınının nisbəti kimi
374. Kapital qoyuluşlarının həyata keçirilməsi haqqında qərar qəbul olunarkən mühüm şərtlər bunlardır:
- √ gələcək xərc və gəlirlərin diskontlaşdırılması
  - iqtisadi mənfəətin müəyyən edilməsi
  - orta xərclərin hesablanması
  - mənfəət normasının hesablanması
  - tələb və təklif qrafiklərinin qurulması
375. İnvestisiyanın həcmi:
- faiz dərəcəsi artdıqda artacaq
  - √ faiz dərəcəsi artdıqda azalacaq
  - faiz dərəcəsi artdıqda asılı deyil
  - faiz dərəcəsi artdıqda arta və ya azala bilər
  - faiz dərəcəsinin aşağı düşməsilə azalacaq
376. Əmək bazarında monopsoniya olan firma:
- daha çox işçi götürəcək və rəqib firmanın verdiyindən az əmək haqqı verəcək
  - √ daha az işçi götürəcək və rəqib firmanın verdiyindən az əmək haqqı verəcək
  - daha çox işçi götürəcək və rəqib firmanın verdiyi qədər əmək haqqı verəcək
  - daha az işçi götürəcək və rəqib firmanın verdiyi qədər əmək haqqı verəcək
  - daha çox işçi götürəcək və rəqib firmanın verdiyindən yüksək əmək haqqı verəcək
377. Əgər istehsal amillərindən birinin qiymətinin qalxması nəticəsində digər istehsal amilinə tələb artırsa, deməli, burada aşağıdakı özünə yer almışdır:
- xərclərin minimallaşması
  - istehsal amilləri bazarında müvazinət
  - mənfəətin maksimallaşması
  - √ əvəzləmə effekti
  - məhsul istehsalı effekti
378. «Əlavə dəyişən amil vahidindən alınan son hədd məhsulu müəyyən məqamdan sonra azalmağa başlayır». Bu ifadə adlanır:
- √ azalan verim qanunu
  - azalan son hədd faydalılığı qanunu
  - miqyasda qənaət qanunu
  - Pareto optimumu
  - dəyər qanunu
379. Firma əmtəə bazarında inhisarçı olub, əmək bazarında inhisarçı olmazsa, o;
- √ rəqabətli firmaya nisbətən daha az işçi götürər və daha az əmək haqqı verər
  - rəqabətli firmaya nisbətən daha az işçi götürər və rəqabətli firmadakı qədər əmək haqqı verəcək
  - rəqabətli firmaya nisbətən daha az işçi götürər və daha yüksək əmək haqqı verər
  - daha çox işçi götürər və təkmil rəqabət firmasındakı qədər əmək haqqı verər
  - rəqabətli firmaya nisbətən daha çox işçi işə götürər, lakin daha az əmək haqqı verəcək
380. Əgər istehsal amillərindən birinin qiymətinin qalxması nəticəsində digər istehsal amilinə tələb azalarsa, deməli, burada aşağıdakı özünə yer almışdır:

- √ məhsul istehsalı effekti
- mənfəətin maksimallaşması
- istehsal amilləri bazarında müvazinət
- xərclərin minimallaşması
- əvəzləmə effekti

381. Əməkhaqqının artdığı halda əvəzləmə effektinin təsiri nəticəsində:

- √ əmək təklifi artır
- əməyə tələb artır
- əməyə tələb azalır
- heç nə dəyişmir
- əmək təklifi azalır

382. Əməkhaqqı artdıqda gəlir effektinin təsiri nəticəsində:

- √ əməyin təklifi azalır
- əməyə tələb artır
- əməyə tələb azalır
- heç nə dəyişmir
- əməyin təklifi artır

383. Əmək bazarında monopsonist rəqib firmaya nisbətən:

- √ az əməkhaqqı ödəyəcək və az işçilər də götürəcək
- az əməkhaqqı ödəyəcək və çox işçi götürəcək
- az əməkhaqqı ödəyəcək və həmin miqdarda da işçilər götürəcək
- çox əməkhaqqı ödəyəcək və çox işçi götürəcək
- yüksək əməkhaqqı ödəyəcək və az işçi götürəcək

384. Əgər əmtəyə tələb yüksək elastikliklə fərqlənsə, həmin əmtəənin istehsalında istifadə edilən istehsal amillərinə tələbin elastikliyi necə olacaq:

- √ yuxarı
- mənfə
- elastiklik 0-a bərabərdir
- düzgün cavab yoxdur
- aşağı

385. Resurslara tələb asılı olur:

- √ bütün bu cavablar düzdür
- əvəzedici resursların qiymətlərindən
- həmin resursun qiymətindən
- bütün sadalanan cavablar səhfdir
- həmin resursların köməyi ilə istehsal olunan məhsulun qiymətindən

386. Hər resursun son hədd məhsulunun dəyəri hər resursun qiymətinə bərabər olduqda rəqabət qabiliyyətli firma:

- √ minimum xərclər şəraitində maksimum mənfəət götürür
- maksimum mənfəət götürür, lakin mütləq olaraq məhsulu minimum xərclərlə istehsal etmir
- nə maksimum mənfəət əldə edir, nə də minimum məsrəflərə nail olur
- firmanın bağlanması nöqtəsində yerləşir
- məhsulu minimum xərclərlə istehsal edir, lakin mütləq olaraq maksimum mənfəət götürmür

387. İstehsal amillərinin son hədd məhsulu:

- √ istehsal amilinin əlavə vahidinin istifadəsi ilə məhsul həcmının atması
- istehsal amilinin əlavə vahidinin istifadəsindən əldə edilən ümumi satışdan gəlirin dəyişilməsinə bərabərdir
- təkmil rəqabət şəraitində təyin etmək mümkün deyil

- qeyri təkmil rəqabət şəraitində müəyyən etmək mümkün deyil
- bu məhsulun son vahidinin satış qiyməti

388. Amil gəlirlərə aid deyil:

- ✓ təqaüd
- mənfəət
- renta
- faiz
- əmək haqqı

389. Təsərrüfat işləri görmək hüququ əldə etmək üçün istisnasız bütün sahələrə görə ödənilən renta belə adlanır:

- ✓ Mütləq renta
- Differensial renta II
- İnhisar rentası
- icarə haqqı
- Differensial renta I

390. Belə torpaq rentası forması yoxdur:

- ✓ nisbi renta
- mütləq renta
- differensial renta
- sadalanmış renta formalarının hamısı mövcuddur
- inhisar rentası

391. Bəzi əmtəələrin istehsal şəraitinin təkrarsızlığı səbəb olur, yaranmasına:

- ✓ inhisarçı renta
- differensial renta I
- differensial renta II
- sadalananların heç biri
- mütləq renta

392. Torpağa əlavə kapital qoyuluşları səbəb olur:

- sadalananların heç biri
- ✓ differensial renta II yaranmasına
- mütləq rentanın yaranmasına
- differensial renta I yaranmasına
- inhisar rentaya

393. Sənayeləşdirmə dövründə torpağın hansı xüsusiyyəti daha üstün olmuşdu:

- yerləşmə məkanı
- ✓ faydalı qazıntıların olması
- torpağın münbitliyi
- su mənbələrinə yaxınlığı
- torpaq üzərində mülkiyyətin forması

394. Torpağın qiyməti hansı amillərdən asılıdır?

- sadalanan amillərin heç biri ilə
- ✓ bu amillərin hamısından
- rentanın həcmi
- borc faizi dərəcəsi
- torpağa tələb və təklif

395. Torpaqda təsərrüfatın aparılmasında iştirak etmirlər:

- muzdlu işçilər
- ✓ sənaye kapitalistləri
- torpaq sahibləri
- icarədarlar – kapitalistlər
- bütün sadalananlar iştirak edir

396. Təbii resursların mülkiyyətçiləri differensial renta alırlar, əgər:

- ✓ müxtəlif ərazilərdə resursun keyfiyyəti müxtəlifdirsə
- resursun təklifi tam qeyri elastikdirsə
- resursun təklifi tam elastikdirsə
- bütün sahələrdə resursun keyfiyyəti eynidirsə
- resurs tükənməzdirsə

397. Torpağın təbii keyfiyyətində fərqi ilə hansı renta əlaqədardır?

- mütləq renta
- inhisar rentası
- differensial renta I və II
- differensial renta II
- ✓ differensial renta I

398. Torpaq rentası ödənilir:

- ✓ icarədar – sahibkar – torpaq sahibinə
- torpaq sahibi – icarədar sahibkara
- torpaq sahibi - dövlətə
- muzdlu işçilər - torpaq sahibinə
- muzdlu işçilər – icarədar sahibkara

399. Kredit kimi verilən pul şəklində kapital belə adlanır:

- ticarət kapitalı
- sənaye kapitalı
- ✓ borc kapitalı
- məhsuldar kapital
- maliyyə kapitalı

400. Tarazlı faiz dərəcəsi bərabərləşdirir:

- ✓ pul kapitalına tələb və təklifi
- istehlakı və yığıcı
- yuxarıda göstərilənlərin hamısını
- xalis və ümumi investisiyaların həcmi
- nominal və real faiz dərəcələrini

401. Faiz dərəcəsinin yüksəlməsi nəyə səbəb olur:

- investisiyaların artmasına
- pul kapitalına tələbin artmasına
- pul kapitalı təklifinin azalmasına
- kapital bazarında tarazlığa
- ✓ pul kapitalı təklifinin artmasına

402. Müəyyən neməti nə kapital edir:

- ✓ bu nemətdən gəlir əldə etmək üçün istifadə olunması
- bu nemətin bazar qiyməti
- bu nemətə insanların subyektiv münasibəti

- bu nemətin dəyəri
- bu nemətin xarici görünüşü, fiziki mahiyyəti

403. Kapitalın belə funksional forması yoxdur:

- ✓ kənd təsərrüfatı kapitalı
- əmtəə kapitalı
- borc kapitalı
- bütün sadalananlar kapitalın funksional formasına aiddir
- sənaye kapitalı

404. Borc kapitalı bazarında qiymət rolunu nə oynayır:

- ✓ faiz dərəcəsi
- renta
- milli valyuta kursu
- depozit faizi
- mənfəət

405. Düsturlardan hansı istehsal amilləri bazarında mənfəətin maksimallaşdırılması qaydasını əks etdirir.

- ✓ $MRP=MRC$
- $MP < MC$
- $MRP > MRC$
- $MRP < MRC$
- $MP = MC$

406. Əlavə istehsal amili vahidinin tətbiqi nəticəsində əldə olunan satış pulu artımı belə adlanır:

- ✓ istehsal amilindən son hədd gəliri
- istehsal amilinin pulla ifadədə son hədd məhsulu
- istehsal amilinin orta məhsulu
- son hədd əvəzləmə norması
- istehsal amilinin son hədd məhsulu

407. Əməyin orta məhsulu:

- ✓ orta hesabla bir işçinin buraxdığı məhsulun miqdarıdır
- ümumi məhsulun yanaşı duran göstəriciləri arasında fərkdir
- daha bir əmək vahidinin tətbiqindən alınan əlavə məhsuldür
- əməyin orta məhsuldarlığıdır
- orta keyfiyyətli məhsulun miqdarıdır

408. Nemətlər və xidmətlər yaratmaq məqsədilə istehsal amillərinin koordinasiyası və kombinə edilməsi üzrə fəaliyyət:

- texnologiyadır
- əməkdir
- kommersiya fəaliyyətidir
- ✓ sahibkarlıq fəaliyyətidir
- kapitaldır

409. Nemətlərin istehsalı və xidmətlərin göstərilməsinə yönümlənmiş intellektual və fiziki fəaliyyət:

- ✓ əməkdir
- sahibkarlıq fəaliyyətidir
- kapitaldır
- kommersiya fəaliyyətidir
- texnologiyadır

410. İstehsalın mümkünlüyünə və nəticəliliyinə həlledici təsir edən xüsusilə mühüm element və ya obyekt:

- √ istehsal amilidir
- səmərəlilikdir
- idarəetmədir
- müəssisədir
- texnologiyalardır

411. Amil gəliri – bu:

- √ istehsal amilinin sahibinin bu amili satarkən əldə etdiyi gəlirdir
- istehsal amilinin tətbiqi nəticəsində firmanın əldə etdiyi ümumi gəlir
- istehsal amilinin son hədd məhsulunun pul forması
- doğru cavab yoxdur
- istehsal amilinin tətbiqi nəticəsində firmanın əldə etdiyi mənfəətin bir hissəsi

412. Əməkhaqqının tənzimlənməsi nəzəriyyəsinin əsası kimin fikrinə əsaslanır?

- √ J.M.Keynsin
- T.Maltusun
- K.Marksın
- A.Smit
- M.C.Tuqan - Baranovskinin

413. Aşağıda göstərilən istehsal amillər siyahısından hansı daha doğrudur?

- √ torpaq, əmək, kapital, sahibkarlıq qabiliyyəti
- torpaq, əmək, istehsal vasitəsi, texnologiya, idarəetmə
- resurslar, texnologiya, sahibkarlıq, kapital
- sahibkarlıq, texnologiya, əmək
- torpaq, əmək, kapital, iş qüvvəsi, idarəetmə

414. Yüksək ixtisaslı işi yerinə yetirməyə imkan verən işçinin nəzəri və praktiki hazırlığın məcmusu adlanır:

- √ insan kapitalı
- istehsal potensialı
- təhsilin səviyyəsi
- əsas kapital
- elmi - texniki tərəqqi

415. İstehsal amilləri bazarında firmanın tarazlığı o zaman yaranır ki:

- √ ehtiyatlara çəkilən xərclərin son həddi əlavə bir ehtiyatın istifadə olunmasından yaranan gəlirin son həddi ilə bərabərləşir:
- resursların qiymətləri müqayisə edilir
- resurs tələb elastikliyi 0 bərabərdir
- bütün resurslar əvəz olunandır
- məhsuldarlığın azalması qanunu fəaliyyətini dayandırır

416. Əmək üçün iş vaxtı vahidində ödənilən qiymət - bu:

- √ əmək haqqı tarifi
- real əmək haqqı
- normal əməkhaqqı
- nominal əməkhaqqı
- minimum əməkhaqqı

417. Sadalananlardan hansı istehsal amilinə aid deyil:

- √ əmək məhsuldarlığı
- kapital
- torpaq

- bütün sadalananlar istehsal amillərinə aiddir
- əmək

418. İstehsal amillərinə tələbin əsas əlaməti onun törəmə xarakterli olmasıdır. Bu o deməkdir ki, istehsal amillərinə tələb asılıdır:

- √ bu amillərin köməyi ilə istehsal olunmuş əmtəyə olan tələbdən
- onların qiymətindən
- digər amillərə olan tələbdən
- əvəzləyici resurslara olan tələbdən
- onların təklifindən

419. İstehsal amilləri bazarının tərkib hissəsi deyildir:

- √ valyuta bazarı
- kapital bazarı
- torpaq bazarı
- dünya bazarı
- əmək bazarı

420. «İqtisadi səmərəliliyin yüksəldilməsi yalnız əlavə qazanc əldə etmiş fərdlərin, yeni vəziyyətdə, uduzanlara onların itkilərini kompensasiya etməyə qabil olduğu halda mümkündür». Bu ifadə necə adlanır.

- Cini əmsalı
- √ kompensasiya meyarı
- Pareto meyarı
- Atkinson indeksi
- ədalət meyarı

421. Gəlirlərin bazar bölgüsü təmin etmir:

- yüksək gəlirlərin alınmasını
- √ sosial ədaləti
- iqtisadi ədaləti
- faktor gəlirlərin alınmasını
- səmərəliliyi

422. Hansı nəzəriyyəyə görə cəmiyyətin firavanlığı ayrı-ayrı fərdlərin nailiyyətlərindən ibarətdir, dövlət isə məcmu nəticələrin və rifahın orta səviyyəsinin maksimumlaşmasının qayğısına qalmalıdır:

- √ utilitarizm
- eqalitarizm
- libertarizm
- monetarizm
- bunların heç biri

423. Hansı nəzəriyyəyə gəlirləri bölüşdürərkən ən pis vəziyyətdə olanların rifahına xüsusi fikir verir:

- bunlardan heç biri
- monetarizm
- libertarizm
- utilitarizm
- √ eqalitarizm

424. Hansı nəzəriyyəyə gəlirlərin qeyri-bərabərliyini ədalətli sayır, əgər bu insanların bacarıqlarının müxtəlifliyinə, iş vaxtı və istirahətin nisbətində onların üstünlükveriminin müxtəlifliyinə və s. əsaslanırsa:

- bunlardan heç biri
- utilitarizm
- √ libertarizm
- eqalitarizm

- monetarizm

425. Bazar iqtisadiyyatına xarakterikdir:

- ✓ gəlirlərin qeyri-bərabərliyi
- gəlirlərin yüksək səviyyəsi
- gəlirlərin səviyyəsində sərt tərəddüdlər
- gəlirlərin təqribən eyniliyi
- gəlirlərin aşağı səviyyəsi

426. Ümumi iqtisadi səmərəliliyə çatılır:

- ümumi iqtisadi səmərəlilik bütün hallarda çatılmazdır
- ✓ istehsal imkanları həddləri və ictimai fərqsizlik əyrisinin toxunma nöqtəsində
- istehsal imkanları əyrisini tən yarıya bölən nöqtədə
- əgər bütün fərdlər istehlak olunan nemətlərdən bərabər faydalılıq əldə edərsə
- son hədd xərcləri son hədd gəlirinə bərabərdirsə

427. İctimai rifahın müəyyənləşdirilməsinə D.Roulzun işləyib hazırladığı yanaşma aşağıdakılardan hansının növüdür?

- Keynsçilik
- Monetarizm
- Utilitarizm
- Libertarizm
- ✓ Eqlitarizm

428. İctimai rifah funksiyasını qurmaq mümkün deyil fikri hansı nəzəriyyəyə məxsusdur?

- Eqlitarizm
- Keynsçilik
- Monetarizm
- Utilitarizm
- ✓ Libertarizm

429. İstehsal səmərəliliyinə və ehtiyatların səmərəli bölgüsünə nail olunur:

- inhisarçı rəqabət şəraitində uzunmüddətli dövrdə
- ✓ təkmil rəqabət şəraitində
- heç vaxt nail olunmur
- oliqapliya şəraitində
- inhisarçı rəqabət şəraitində qısamüddətli dövrdə

430. İqtisadiyyat səmərəli işləyirsə istehsal imkanları qrafikində bu nemətlər dəstəsinin harada əks olunması deməkdir:

- iqtisadiyyatın səmərəliliyi istehsal imkanlarından asılı deyil
- istehsal imkanları əyrisindən aşağı nöqtəsi
- ✓ istehsal imkanları əyrisi üzərindəki nöqtədə
- istehsal imkanları əyrisindən yuxarıda yerləşən nöqtəsi
- istehsal imkanları əyrisini tam yarı bölən nöqtəsi

431. Aşağıdakılardan iqtisadiyyatda ümumi iqtisadi səmərəliliyə nail olmağın meyarı olanını göstərin:

- ✓ transformasiyanın son hədd norması və əvəzləmənin son hədd normalarının bərabər olması
- bütün tələbatların tam ödənilməsi
- məhsul artdığının mövcudluğu
- bütün firmaların iqtisadi mənfəət əldə etməsi
- ölkədə mövcud olan bütün istehsal ehtiyatları istifadə olunması

432. Nemətlərin Pareto - səmərəli bölgüsünün əldə edilməsi göstərir ki:

- √ nemətlərin səmərəli bölgüsü alınmışdı
- nemətlərin bərabər bölgüsü alınmışdı
- rifahın maksimum səviyyəsi alınmışdı
- nemətlərin qeyri- səmərəli bölgüsü alınmışdı
- istehsalın optimal səviyyəsinə nail olunmuşdur

433. Pareto – optimallığın bütün şərtləri təmin olunur:

- oliqopoliyada
- √ təkamil rəqabətdə
- tənzimlənən inhisarlarda
- inhisarçı rəqabətdə
- duopoliya

434. Göstərilənlərdən iqtisadi səmərəliliyə nail olunmaqla bir araya sığmayan hansıdır:

- xarici effektlərin olunması
- təkamil rəqabət
- √ inhisar
- sadalanan hallardan heç biri
- bütün göstərilənlər

435. İctimai rifah funksiyasının fərdi faydalılıq funksiyalarının cəmi olması haqqında təsəvvür səciyyəvidir:

- düzgün cavab yoxdur
- monetarizm
- libertarizm üçün
- eqalitarizm üçün
- √ utilitarizm üçün

436. Səmərəliliyin kompensasiyalı meyarı bundan ibarətdir:

- √ bir fərdlərin ümumi faydaları digərlərinin ümumi itkilərindən artıq olduğu halda səmərəlilik əldə olunur
- resursların və gəlirlərin səmərəli bölgüsünə nail olunur
- cəmiyyətin bütün üzvlərinin ümumi rifahı maksimumlaşır
- istehlak olunan nemətlərdən bütün fərdlər eyni faydalılıq əldə edir
- bir fərdin vəziyyətini pisləşdirmədən, başqa fərdin vəziyyətini yaxşılaşdırmaq mümkün deyil

437. Ümumi rifah funksiyası ehtiyatların və nemətlərin kəmiyyətindən başqa daha nəyi nəzərə alır:

- ehtiyat və nemətlərin keyfiyyətini
- bazar mexanizminin xarici effektlərini
- gəlirlərin bölgüsü
- √ bölgünün ədalətliyinin sosial və etik normalarını
- ictimai nemətlər istehsalını

438. Bazar mexanizmi səmərəli bölgünü təmin edir, lakin təmin edə bilmir:

- √ ədalətli bölgünü
- bütün sadalananlar təmin etməyə qadirdir
- Pareto – səmərəliliyi
- ümumi tarazlığı
- fərdi tarazlığı

439. Rəqabətli bazar həmişə səmərəli bölgünü təmin edir, hər hansı rəqabətli müvazinət isə Pareto – səmərəlidir. Bu:

- √ rifahın birinci teoremidir
- qismən tarazlıq şəraitidir
- səmərəlilik meyarıdır
- ümumi tarazlıq şəraitidir

- rifahın ikinci teoremidir

440. Ümumi tarazlığın xarakteristikasına aid deyil:

- ✓ gəlirlərin bərabərliyi
- bütün bazarlarda tarazlıq qiymətlərinin qərarlaşması
- bütün bazarlarda eyni zamanda tarazlığın əldə edilməsi
- bütün sadalananlar ümumi tarazlığın səviyyəsinə aiddir
- bütün əmtəə və resurslar bazarlarında tələb və təklif həcmələrinin tarazlığı

441. Kompensasiya meyarı kim tərəfindən təklif olunmuşdur?

- ✓ N.Kaldor
- C.Royls
- C.Byukenen
- İ.Bentam
- V.Pareto

442. Utilitarizm nəzəriyyəsinin başlanğıcı kimin işlərindən başlanır:

- ✓ C.Bentam
- F.Xayek
- D.Byukkenen
- K.Marks
- E.Atkinson

443. «Əgər bir fərdin vəziyyətini digərinin vəziyyətini pisləşdirmədən yaxşılaşdırmaq mümkün deyilsə bölgü səmərəlidir». Bu müddəa adlanır:

- ✓ Pareto əmsalı
- ədalətlik əmsalı
- Atkinson indeksi
- Djini əmsalı
- kompensasiya əmsalı

444. Sosial ədalət nəzəriyyələrinə aid deyil:

- ✓ monetarizm
- utilitarizm
- eqalitarizm
- bütün sadalananlar aiddir
- libertarizm

445. İstehsal imkanları əyrisi göstərir:

- ✓ mövcud ehtiyatlarla nemətlərin istehsalının alternativ imkanlarını
- qabaqcıl texnologiyaların tətbiqi zamanı istehsal olunmuş nemətlərin həcmi
- öyrənilmiş faydalı qazıntıların həcmi
- doğru cavab yoxdur
- ehtiyatların bölgüsünün müxtəlif kombinasiyalarını

446. Müxtəlif bazarlarda tarazlıq qiyməti və istehsalın tarazlıq həcminin öyrənilməsi necə adlanır:

- ✓ fərdi bazar tarazlığının təhlili
- bazar quruluşunun təhlili
- istehlak tarazlığının təhlili
- istehsal xərclərinin təhlili
- ümumi bazar tarazlığının təhlili

447. İctimai rifah funksiyalarının eyni kəmiyyətdə olduğu müxtəlif fərdlərin faydalılığının çoxsaylı kombinasiyası necə adlanır:

- √ ictimai fərqsizlik əyrisi
- istehsal imkanları həddi
- müqavilələrin mübadiləsi əyrisi
- büdcə xətti
- müqavilələrin fərqsizlik əyrisi

448. Ümumi rifah funksiyası kim tərəfindən işlənmişdir:

- √ P.Samuelson
- V.Pareto
- D.Xiks
- M.Fridman
- L.Valras

449. Ehtiyatların bölgüsünün avtomatik olaraq cəmiyyətin rifah halının maksimallaşmasını təmin edən mexanizmə əsaslanan təsərrüfat sistemi:

- √ rifah iqtisadiyyatıdır
- təkmil rəqabət iqtisadiyyatıdır
- müvazənət iqtisadiyyatıdır
- planlı iqtisadiyyatdır
- iqtisadiyyatın dövlət tənzimlənməsidir

450. Texnologi səmərəliliyin nailiyyətlərini nəzərə almaqla nemətlərdən tam istifadə edilməsi şəraitində iqtisadiyyatın istehsal edə bildiyi hər nemətin maksimal miqdarını göstərən nemətlər kombinasiyası özündə əks etdirir:

- √ istehsal imkanları hüdudunu
- fərqsizliklər əyrisini
- istehsal müqavilələri əyrisini
- büdcə xəttini
- mübadilənin kontrakt əyrisini

451. İstehsal sahələri arasında resursların bölgüsünün bütün texnoloji səmərəli kombinasiyaları göstərir:

- √ istehsal müqavilələri əyrisini
- istehsal imkanları hüdudları
- fərqsizliklər əyrisini
- büdcə xəttini
- mübadilənin kontrakt əyrisi

452. Nemətlərin istehlakçılar arasında səmərəli bölgüsünün bütün mümkün variantları hansı ki, əldə edilə bilər, göstərir:

- √ mübadilənin kontrakt əyrisini
- fərqsizliklər əyrisini
- istehsal müqavilələri əyrisini
- büdcə xəttini
- istehsal imkanları hüdudunu

453. Ümumi iqtisadi tarazlıq nəzəriyyəsinə kimi tətbiq etmişdir:

- √ L. Valras
- M. Fridman
- V. Pareto
- K. Marks
- C. M. Keyns

454. Necə olur, rəqabətli iqtisadiyyat elə bir vəziyyətə gəlir, hansı ki, iqtisadi resursların səmərəli bölgüsü həyata keçirilir, hər subyekt özünün iqtisadi məqsədinə nail olur. Bu əsas problemi nəzərdən keçirilir.

- istehsal xərcləri nəzəriyyəsi
- təsadüfi tarazlığın təhlili
- istehlakçı davranışı nəzəriyyəsi
- sosial ədalət nəzəriyyəsi
- ✓ ümumi tarazlıq nəzəriyyəsi

455. Bazar subyektlərinin fəaliyyəti nəticəsində yaranmış vəziyyət, hansı ki, bazar iştirakçılarında bu vəziyyəti dəyişmək həvəsi yoxdur, bu:

- ✓ təsadüfi bazar tarazlığı
- Pareto – tarazlıq
- faktiki tarazlıq
- düzgün cavab yoxdur
- bazarın ümumi tarazlığı

456. Asimmetrik informasiya hesabına əlavə fayda əldə etməyə çalışan iqtisadi subyektlərin haqsız davranışı ilə əlaqədar risk nədir:

- sadalananlardan heç biri
- maliyyə riski
- möhtəkarlıq riski
- xalis risk
- ✓ məsuliyyətsizlik riski

457. Əgər iqtisadi subyekt gözlənilən gəliri əldə olandan üstün bilirsə, bu halda özünə yer alır:

- riskdən qorunma
- ✓ riskə meyillilik
- riskə meyilli olmamaq
- riskə etinasızlıq
- riskin olmaması

458. İnformasiyanın iqtisadi xassəsinə aid olmayan nədir?

- informasiyanın istehsalı adətən böyük xərclərlə əlaqədardır, təkrar istehsalı isə az
- informasiya fiziki aşınmaya məruz qalmır, mənəvi azınmaya isə məruz qalır
- informasiya əldə edildikdə o fiziki cəhətdən yoxa çıxmır
- alqı-satqı aktında informasiya onun sahibindən özgəninkiləşmir
- ✓ bütün göstərilənlər aiddir

459. Risk ibarət ola bilər:

- itkilərin olması mümkünlüyündə
- nəzərdə tutulmuş həcmdə məqsədə nail olunmadıqda
- əldə olunan nəticənin nəzərdə tutulandan kənarlaşmasında
- ✓ bütün göstərilənlərdə
- mülkiyyətin itirilməsinin mümkünlüyündə

460. Bazar qeyri-müəyyənliklərinin nəticəsinə aid deyil:

- bütün göstərilənlər aiddir
- əlavə transaksion xərclər yaranmasına səbəb olur
- optimal qərar qəbul edilməsinə mane olur
- ✓ gəlirlərin bölgüsündə qeyri-bərabərlik yaranır
- qərarlar qəbul edərkən iqtisadi subyektlər qeyri-bərabər şəraitdə olurlar

461. Vençur müəssisələrin yaradılması:

- riskin kompensasiyası
- riskin sığortalanması
- ✓ riskin lokallaşdırılması
- riskdən imtina

- riskin dissipasiyası

462. Riskin kompensasiyasına aid deyil:

- məqsədli marketing
- ✓ riskli layihələrdən imtina
- ehtiyatlar sisteminin yaradılması
- strateji planlaşdırma
- bütün sadalananlar aiddir

463. Riskin vaxta görə bölgüsü, investisiyaların diversifikasiyası, göndəriş və satışın diversifikasiyası- bütün bunlar nəyin metodlarıdır:

- riskdən yayınma
- riskin kompensasiyası
- riskin sığortalanması
- riskin lokallaşdırılması
- ✓ riskin dissipasiyası

464. Riskdən yayınma metoduna aid deyil:

- ✓ investisiyaların diversifikasiyası
- təsərrüfat riskinin sığortalanması
- bütün sadalananlar aiddir
- riskli layihələrdən imtina etmək
- etibarsız tərəfdaşlardan imtina etmək

465. Firmanın daxili risklərinə aid deyil:

- prosessual-quruluş riski
- bütün yuxarıda sadalananlar riskə aiddir
- maddi-texniki risklər
- fərdi risklər
- ✓ likvidlik riskləri

466. Asimmetrik informasiya hesabına əlavə fayda əldə etməyə çalışan iqtisadi subyektlərin haqsız davranışı ilə əlaqədar risk nədir:

- sadalananlardan heç biri
- ehtikarlıq riski
- xalis risk
- ✓ məsuliyyətsizlik riski
- mənəvi risk

467. Asimmetrik informasiyanın nəticələrinə aid deyil:

- ✓ qiymətlərin mövsümi tərəddüdləri
- bütün sadalananlar aiddir
- əmlak bazarının fəaliyyətində səmərəliliyin azalması
- istehsalçı tərəfindən mənfəətin alınmaması
- qiymət diskriminasiyası

468. Bazar qeyri-müəyyənliyinin nəticələrinə aid deyil:

- ✓ optimal qərarın qəbul edilməsi
- müxtəlif iqtisadi subyektlər üçün qərar qəbul edilməsi şərtlərinin bərabər olmaması
- firmaların ümumi strateji davranışa meyilliyi
- bütün sadalananlar aiddir
- əlavə transaksion xərclər

469. Riskə görə məsuliyyəti üçüncü şəxslərin üstünə keçirmək yolu ilə riskin dərəcəsini azaltmaqdan ibarət olan, ehtimal olunan itkilərdən müdafiə üsulu necə adlanır:

- √ riskin sığortalanması
- riskdən yayınma
- neqativ seçim
- doğru cavab yoxdur
- riskin diversifikasiyası

470. Əgər iqtisadi subyekt müxtəlif şirkətlərin səhmlərini alırsa, onun belə davranışı necə adlanır?

- √ riskin diversifikasiyası
- riskdən yayınma
- neqativ seçim
- doğru cavab yoxdur
- riskdən sığortalanma

471. Asimmetrik informasiyanın azaldılması üsullarına aid deyil:

- √ reklam fəaliyyəti
- iqtisadi fəaliyyətin lisenziyalaşdırılması
- istehlakçılar və sahibkarlar ittifaqlarının fəaliyyəti
- bütün sadalananlar aiddir
- əmtələrin standartlaşdırılması və sertifikatlaşdırılması

472. Qərar qəbul edilməsi zamanı informasiyanın natamam olaması səbəbi deyil:

- √ informasiyanın əlçatan olması
- informasiyanın işlənilməsi və qiymətləndirilməsindəki çətinliklər
- informasiyanın əldə edilməsinin xərc tələb etməsi
- sadalananlardan heç biri
- informasiya itkilərinin qaçılmaz olması

473. Bazar sövdələşməsi iştirakçılarının bir qisminin digər qisminə nisbətən daha çox informasiyaya malik olması vəziyyəti adlanır:

- √ informasiyanın asimmetrikliliyi
- riskə meyilli olmamaq
- bazar qeyri-müəyyənliyi
- mənəvi risk
- riskə meyllilik

474. Riskin bir neçə layihə və ya əmtəə arasında bölüşdürülməsi yolu ilə azaldılması metodu adlanır:

- √ riskin diversifikasiyası
- riskin sığortalanması
- riskin lokallaşdırılması
- riskin kompensasiyası
- riskdən yayınma

475. «Limonlar bazarı» anlayışı kim tərəfindən elmi dövriyyəyə gətirilmişdir:

- V.Samuelson
- L.Valrus
- C.Rouls
- V.Pareto
- √ D.Akerlof

476. Bazar qeyri müəyyənliyi nədir?

- √ əvvəlcədən bilinməsi və qiymətləndirilməsi çətin olan iqtisadi qərarların qəbul olunması şəraiti
- bazar iştirakçıları arasında informasiyanın qeyribərabər bölünməsi
- bir neçə alternativ variantlardan seçim edilməsi zərurəti

- qərar qəbul edərkən itkilərin əmələ gəlməsi imkanları
- bazar subyektlərinin fəaliyyətində risklərin mövcudluğu

477. Belə növ iqtisadi risk yoxdur:

- √ ticarət riski
- kommersiya riski
- maliyyə riski
- bütün yuxarıda sadalananlar mövcuddur
- istehsal riski

478. İnformasiyanın asimmetrikliliyini azaldan bazar siqnallarına aid deyil:

- √ reklam xərclərinin kəmiyyəti
- ticarət nişanı
- istehsalçılara keyfiyyət sertifikatlarının verilməsi
- qarantıya müddətinin müəyyən olunması
- əmtəələrin qiyməti

479. «Limonlar» bazarı nədir?

- √ yüksək dərəcədə informasiya asimmetriyalı bazar
- kənd təsərrüfatı məhsulları bazarı
- çoxlu sayda xarici effektlərlə səciyyələnən bazar
- qeyri-tarazlı bazar
- valyuta bazarı

480. Risklərin idarə olunması metodlarına aiddir:

- √ göstərilən bütün metodlar
- risklərin lokallaşdırılması metodu
- risklərin konsepsiyası metodu
- adları çəkilən metodların heç biri
- risklərdən yayınma metodu

481. Asimmetrik informasiyadan doğuran, yüksək keyfiyyətli nemətlərin aşağı keyfiyyətləri ilə əvəz olunması prosesi necə adlanır?

- √ neqativ seçim
- riskdən kənarlaşma
- qiymət diskriminasiyası
- riskin sığortalanması
- riskin diversifikasiyası

482. İnformasiyanın asimmetrik olması nə adlanır:

- √ bazar subyektləri arasında informasiyanın qeyri-bərabər bölünməsi
- informasiyanın işlənməsi və təhlilində mürəkkəblik
- dəqiq informasiyanın formalaşmasında çətinlik
- dəqiq informasiyanın olmaması
- informasiyanın etibarsızlığı

483. İqtisadiyyatda risk nədir?

- √ bazar qeyri-müəyyənliyi şəraitində qərar qəbul etmək səbəbindən itkilərin yaranması qorxusu
- iqtisadi qərar qəbul edərkən onların dəyişməsinə əvvəlcədən görməyin və qiymətləndirməyin çətin olması şəraiti
- qərar qəbul etmə prosesinin informasiya təminatı problemləri
- səmərəliyə nail olmağın qeyri-mümkünlüyü
- alternativ variantlar arasında seçim etmək

484. Bazar qiymətlərində öz əksini tapmayan nemətlərin istifadəsi nəticəsində yaranan əlavə fayda nədir:

- fərdi fayda
- son hədd faydalığı
- √ müsbət xarici effekt
- ictimai fayda
- mənfi xarici effekt

485. Xarici effekt yaranır, çünki:

- onlar orta xərclərə aid olmayan sabit xərcləri göstərir
- onlar inhisarlarla əlaqədardır
- onlar əmtəə istehsalçıları tərəfindən yaradılır, dövlət isə onları ödəməli olur
- onlar heç kim tərəfindən yaradılmayan qazanc və itkilərlə əlaqədardır
- √ xarici qazanc və itkilər qiymətlərdə əks olunmur

486. Mənfi xarici effektlər zamanı effektivlik itkiləri onunla əlaqədardır ki;

- √ nemətlərin istehsalının artıqlığı möcuddur
- firmalar minimaldan artıq xərclərlə istehsal edirlər
- firmalar nemətləri onların son hədd xərclərindən yüksək qiymətə satırlar
- istehlakçılar nemətlərə görə artıq pul verirlər
- kifayət qədər nemət istehsal olunmamışdır

487. Nemətin ictimai istehsal xərclərinin fərdi istehsal xərclərindən fərqi ondadır ki, sonuncular:

- √ nemətin həqiqi istehsal xərclərinin yalnız bir hissəsini nəzərə alır
- normal mənfəəti özünə daxil etmir
- bazar tarazlığı qiymətindən yüksəkdir
- iqtisadi mənfəətin əldə olunmasına təminat vermək
- nemətlərin ictimai dəyərini nəzərə almadan formalaşır

488. Müsbət xarici effektlərin tənziplənməsi məsələsi ibarətdir:

- √ bu effekti yaradan nemətlərin istehsalının və istehlakının həcmi artırmaqdan
- bu effekti yaradan nemətlərin istehsalının və istehlakının həcmi balanslaşdırmaqdan
- bu effekti yaradan nemətlərin qiymətini yüksəltməkdən
- belə səmərə yaradan nemətə qiymətin endirilməsi
- bu effekti yaradan nemətlərin istehsalının və istehlakının həcmi azaltmaqdan

489. Xarici effektlərin tənziplənməsi yönəlməlidir:

- √ ehtiyatların bölgüsünün optimallaşdırılmasına
- bazar qeyri-müəyyənliyinin aradan qaldırılmasına
- iqtisadi risklərin azaldılmasına
- nemətlərin bölgüsünün optimallaşması
- bazar informasiyalarının asimmetrikliliyinin aradan qaldırılmasına

490. “İqtisadi ehtiyatların üzərində mülkiyyət hüquqlarının sərbəst mübadiləsi, ilkin bölgüdən asılı olmayaraq, onların səmərəli bölgüsünü təmin edir.” Bu maddə necə adlanır?

- √ Kouz teoremi
- rifahın ikinci teoremi
- Valras qanunu
- Pareto optimumu
- rifahın birinci teoremi

491. Mənfi xarici effektlər səbəbindən, əmtəə:

- √ həddən artıq çox buraxılır və onun qiyməti azaldılır
- kifayət edəcək miqdarda buraxılmır və onun qiyməti artırılır

- həddən artıq çox buraxılır və onun qiyməti artırılır
- kifayət edəcək miqdarda buraxılmır və onun qiymətini azaldılır
- istehsal olunmur

492. Müsbət xarici effektlərin səmərəsizliyi təzahür edir:

- √ müsbət xarici effekti yaradan nemət kifayət qədər istehsal edilmədikdə
- nemətin bazar qiyməti azaldıqda
- nemətin son hədd faydalılığı yüksəldikdə
- nemətlərin bölgüsünün qeyri-səmərəliliyi
- həddən artıq nemətlər istehsalında

493. Kouz teoreminin mahiyyəti ondadır ki;

- √ xarici effektlər problemi maraqlı tərəflər arasında razılaşma yolu ilə həll edilə bilər
- xarici effektlər tənzimləməsi üçün dövlət müdaxiləsinin bilavasitə metodlarından istifadə olunmalıdır
- xarici effektlər tənzimləməsi üçün vergi və subsidiyalar tətbiq edilməlidir
- xarici effektlərin mənfi nəticələri olmur
- xarici effektlər dövlət tərəfindən tənzimlənməlidir

494. Mənfi xarici effektlərin tənzimlənməsi üçün təshih edilmiş vergilərin tətbiq edilməsini kim təklif etmişdir?

- √ A. Piqu
- M. Fridman
- D. Keyns
- B. Pareto
- P. Kouz

495. Ehtiyatlar üzərində müəyyən edilmiş mülkiyyət hüququnun olmaması nəticəsində baş verir:

- √ xarici effektlərin yaranması
- xarici risklər
- bazar qeyri-müəyyənliyi
- daxili risklərə
- bazar informasiyalarının asimmetrikliliyi

496. Həm müsbət, həm mənfi xarici effektlər nəticəsində:

- √ ehtiyatların bölgüsündə səmərəsizlik yaranır
- son hədd xərcləri azalır
- istehlakçıların rifahı yüksəlir
- istehlakçıların rifahı azalır
- qiymətlər yüksəlir

497. Bazar qiymətlərində öz əksini tapmayan nemətlərin istifadəsi nəticəsində yaranan əlavə fayda nədir:

- √ müsbət xarici effekt
- ictimai fayda
- xarici fayda
- mənfi xarici effekt
- fərdi fayda

498. Hər hansı nemətin istehsalı və istehlakı ilə əlaqədar üçüncü şəxslərin rifahının artması:

- √ xarici fayda
- ictimai fayda
- xarici effekt
- ictimai nemət
- fərdi fayda

499. Bazar əməliyyatları iştirakçılarının və üçüncü şəxslərin ümumi xərcləri nədir:

- √ ictimai xərclər
- xarici xərclər
- xarici effektlər
- orta xərclər
- fərdi xərclər

500. Qiymətlərdə əks olunmayan və nemətlərin istehsalı və ya istehlakının nəticəsi olan, əlavə xərclər və faydaların formasını alan kənar təsirlər necə adlanır:

- √ xarici effektlər
- xarici risk
- informasiyaların assimetriyası
- bazar qeyri-müəyyənliyi
- daxili risk